

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

ПЕРЕХІДНА КНИГА МОН

за період з вересня 2019 по березень 2020

Київ–2020

Зміст

ВСТУП	5
ПРО МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ	7
Мандат Міністра освіти і науки	8
Повноваження державного секретаря МОН	8
Директорат стратегічного планування та європейської інтеграції	8
Директорати політик	9
Структурні підрозділи впровадження політики	9
Секретаріат МОН	9
I. ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРАХ ОСВІТИ І НАУКИ.....	11
II. ОГЛЯД СТРАТЕГІЧНИХ ПРІОРИТЕТІВ ДІЯЛЬНОСТІ МОН....	14
1. Якісна та доступна дошкільна освіта	14
2. Нова українська школа	17
3. Сучасна професійна освіта	28
4. Якісна вища освіта та розвиток освіти дорослих	33
5. Наука, що стимулює соціально-економічний розвиток	40
6. Розвиток інновацій	46
III. ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ ТА МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ	49
Проекти, що реалізуються за підтримки міжнародних фінансових організацій	51
IV. ДОДАТКИ	57
Бюджет МОН на 2020 рік	57
Перелік міжнародних донорів та партнерів	62

Мета документу

Документ містить основні відомості про Міністерство освіти і науки як центральний орган виконавчої влади у сферах освіти і науки, інформацію про результати діяльності у сферах повноважень МОН за вересень 2019 — березень 2020 рр, основні середньострокові та короткострокові завдання державної політики у сферах.

Структура документа:

- Загальна інформація про МОН
- Опис сфер політики та стан справ у них (проблеми, цілі, результати, середньострокові та короткострокові завдання державної політики)
- Європейська інтеграція та міжнародна співпраця
- Додатки

I. ПРО МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ВІЗІЯ МОН

МОН України — відкритий і зорієнтований на взаємодію і партнерство центральний орган виконавчої влади, що відповідає перед суспільством за стійкий та інноваційний розвиток системи освіти і науки країни на національному, європейському та глобальному рівнях, має довіру освітянської спільноти, міжнародних партнерів і українського суспільства в цілому.

Місія МОН:

Творення в Україні інклюзивного та інноваційного суспільства освіченого загалу, в якому кожний громадянин має рівні можливості для розвитку своїх обдарувань впродовж життя заради власної особистої самореалізації, формування згуртованої спільноти громадян, спроможних до активної творчої співучасті у стійкому інноваційному розвитку України.

Цінності МОН:

- Відкритість
- Довіра
- Відповідальність та підзвітність
- Партнерство
- Добросовісність
- Професійність та експертиза
- Клієнто-орієнтованість

Головними завданнями МОН є:

- 1) забезпечення формування та реалізація державної політики у сферах освіти і науки, наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності, трансферу (передачі) технологій;
- 2) забезпечення формування та реалізації державної політики у сфері здійснення державного нагляду (контролю) за діяльністю закладів освіти, підприємств, установ та організацій, які надають послуги у сфері освіти або провадять іншу діяльність, пов'язану з наданням таких послуг, незалежно від їх підпорядкування і форми власності.

Відповідно до завдань Положенням про Міністерство освіти і науки визначено функції МОН як центрального органу виконавчої влади — <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/630-2014-%DO%BF>.

Інформація про команду МОН

Загальна штатна чисельність апарату МОН — 368 штатних одиниць:

- Міністр
- Державний секретар
- Заступники Міністра — 6 штатних одиниць.
- Директорати — 177 штатних одиниць, в тому числі фахівці з питань реформ — 96
- Структурні підрозділи впровадження політики — 38 штатних одиниць
- Секретаріат — 139 штатних одиниць
- Патронатна служба Міністра — 6 штатних одиниць
- Кількість вакантних посад (станом на 01.03.2020) — 28

Мандат Міністра освіти і науки

МОН очолює Міністр, який призначається на посаду за поданням Прем'єр-міністра України і звільняється з посади Верховною Радою України.

Детально повноваження Міністра визначено у п.10 Положення про МОН <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/630-2014-%DO%BF>.

Міністр має шість заступників, які призначаються на посаду та звільняються з посади Кабінетом Міністрів України за поданням Прем'єр-міністра України відповідно до пропозицій Міністра.

Повноваження державного секретаря МОН

Забезпечення діяльності Міністра та організації роботи з виконання завдань міністерства покладається на Державного секретаря міністерства. Детально повноваження державного секретаря визначено у п.10.2 Положення про МОН <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/630-2014-%DO%BF>. Державний секретар МОН — Павло Полянський.

Директорат стратегічного планування та європейської інтеграції

Повноваження директорату: організаційне, експертно-аналітичне, інформаційне забезпечення діяльності МОН з питань коорди-

нації, наступності та послідовності формування і реалізації державної політики у сферах освіти і науки, наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності, трансферу технологій; політико-правова експертиза нормативно-правових актів, документів політики та інших документів МОН; забезпечення узгодженості бюджетного планування із стратегічними пріоритетами, визначеними МОН; забезпечення наступності діяльності Міністерства; координація процесу виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони; співпраця з міжнародними партнерами.

Директорати політик

МОН забезпечує формування та реалізацію державної політики у таких сферах: дошкільної освіти; загальної середньої освіти; фахової передвищої освіти; вищої освіти та освіти дорослих; професійної (професійно-технічної) освіти; інклюзивної освіти; позашкільної освіти; науки (наукової та науково-технічної діяльності), інновацій та трансферу технологій.

Формування державної політики у відповідних сферах є ключовою функцією п'яти директоратів політик:

- Директорату дошкільної, позашкільної та інклюзивної освіти
- Директорату шкільної освіти
- Директорату професійної освіти
- Директорату вищої освіти і освіти дорослих
- Директорату науки та інновацій

Структурні підрозділи впровадження політики

- Департамент атестації кадрів вищої кваліфікації.
- Управління міжнародного співробітництва та протоколу

Секретаріат МОН

Функції забезпечення діяльності МОН (організаційне, правове, матеріально-технічне та інше забезпечення діяльності апарату) реалізуються секретаріатом, що складається із таких самостійних структурних підрозділів:

- Департамент правового забезпечення,
- Департамент кадрового забезпечення,
- Департамент фінансування державних і загальнодержавних видатків;

- Департамент забезпечення документообігу, контролю та інформаційних технологій;
- Управління з питань інформаційної політики та комунікацій;
- Управління бухгалтерського обліку та звітності;
- Відділ внутрішнього аудиту;
- Сектор мобілізаційної роботи, цивільного захисту та безпеки життєдіяльності;
- Спецсектор.

Стратегічне планування, формування і координація державних політик

МОН здійснює свою роботу з урахуванням положень Програми діяльності Кабінету Міністрів України, схваленої постановою Верховної Ради України від 10 жовтня 2019 року № 188-ІХ, Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, Стратегії реформування державного управління України на період до 2021 року, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 року № 474-р (зі змінами), Національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2016-2020 роки, затвердженої Указом Президента України від 26 лютого 2016 року № 68, та з урахуванням планів дій щодо виконання зазначених стратегічних документів.

На виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України розроблено стратегічний план Міністерства освіти і науки України до 2024 року та оперативний план МОН на 2020 рік (<https://mon.gov.ua/ua/ministerstvo/diyalnist/plan-roboti>).

До розробки планів активно залучалися стейкхолдери, а в їх структурі враховані завдання державної політики, визначені стратегічними документами, міжнародними зобов'язаннями, іншими реформами/урядовими документами, зокрема Угодою про асоціацію між Україною та ЄС, Цілями сталого розвитку до 2030 року та іншими.

Ці матеріали покладено в основу проєктів концепцій державної політики щодо досягнення цілей 1.1–1.5 Програми діяльності Кабінету Міністрів України та бюджетної декларації 2021-2023 рр.

II. ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРАХ ОСВІТИ І НАУКИ

Дошкільна освіта

У середньостроковій перспективі заплановано (1) подолання черги до закладів дошкільної освіти; (2) розширення мережі приватних закладів дошкільної освіти; (3) забезпечення безбар'єрного та інклюзивного доступу до закладів дошкільної освіти; (4) підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів дошкільної освіти за новими програмами; (5) підвищення мотивації педагогічних працівників закладів дошкільної освіти до професійної діяльності; (6) оновлення змісту дошкільної освіти; (7) створення системи забезпечення якості дошкільної освіти; (8) створення сучасного, безпечного та комфортного освітнього середовища.

Шкільна освіта

У середньостроковій перспективі необхідно продовжити впровадження реформи НУШ на всіх рівнях загальної середньої освіти шляхом (1) розроблення змісту базової середньої освіти, що відповідає сучасним вимогам; (2) моніторингу результатів впровадження компетентнісного підходу в навчанні та підтримки в освітньому процесі; (3) розроблення змісту профільної середньої освіти та методик навчання відповідно до сучасних вимог; (4) підвищення кваліфікації та професійного зростання педагогічних працівників; (5) підвищення мотивації педагогічних працівників до педагогічної діяльності; (6) формування ефективної мережі, що забезпечує якісну та доступну початкову і базову середню освіту; (7) розбудови мережі ліцеїв, що забезпечують здобуття профільної загальної середньої освіти академічного та професійного спрямування; (8) забезпечення доступності мережі закладів освіти для здобуття дітьми з ООП повної загальної середньої освіти; (9) діджиталізації освітнього середовища шкіл: підключення до швидкісного Інтернету; забезпечення комп'ютерним та мультимедійним обладнанням, електронними освітніми ресурсами; (10) створення безпечного, комфортного та інклюзивного освітнього середовища; (11) створення сучасного та розвивального освітнього середовища; (12) створення ефективної системи профорієнтації; (13) підвищення кваліфікації педагогічних працівників щодо здійснення профорієнтації в закладах загальної середньої освіти.

Професійна освіта

В середньостроковій перспективі державна політика у сфері спрямована на: (1) оптимізацію мережі закладів професійної освіти відповідно до потреб регіональних ринків праці; (2) реалізацію у системі професійної освіти нової децентралізованої моделі управління та фінансування, орієнтованої на результати; (3) створення сучасної навчально-виробничої інфраструктури для здобувачів професійної освіти; (4) розроблення дієвих внутрішньої та зовнішньої систем забезпечення якості професійної освіти; (5) створення умов для надання педагогічним персоналом якісних освітніх послуг; (6) максимальне залучення бізнесу до процесу підготовки фахівців у закладах професійної освіти; (7) залучення бізнесу до популяризації професійної освіти та робітничих професій; (8) проведення комунікаційної кампанії з популяризації професійної освіти.

Вища освіта та освіта дорослих

У середньостроковій перспективі: (1) ЗВО реалізують усі види автономії, передусім фінансову автономію; (2) ЗВО фінансуються за результатами їхньої освітньої, наукової та міжнародної діяльності; (3) створено умови для бюджетного фінансування підготовки фахівців у приватних ЗВО; (4) керівники ЗВО реалізують та забезпечують ефективне управління закладами; (5) науково-педагогічні працівники мають конкурентний рівень оплати праці та постійний професійний розвиток; (6) переміщені ЗВО реалізують власні стратегії розвитку, а мешканці тимчасово окупованих територій мають можливість здобути вищу освіту в Україні; (7) система конкурсного вступу до ЗВО забезпечує відбір вмотивованих осіб, які спроможні здобувати вищу освіту; (8) атестація здобувачів вищої освіти забезпечує випуск конкурентоспроможних фахівців; (9) система забезпечення якості вищої освіти відповідає принципам стандартів та рекомендацій Європейського простору вищої освіти (ESG); (10) вища освіта є конкурентоспроможною на міжнародному ринку освітніх послуг; (11) представники бізнесу залучені до управління ЗВО, до систем забезпечення якості та до формування змісту освіти; (12) держава підтримує підготовку фахівців для потреб публічного та приватного секторів; (13) функціонують різноманітні моделі практико-орієнтованого навчання; (14) створена гнучка та ефективна система освіти дорослих (система навчання впродовж життя), яка відповідає потребам і запитам громадян, економіки та суспільства; (15) громадяни мають рівні можливості щодо доступу до послуг в системі освіти дорослих.

Наука

Важливими напрямками діяльності на середньостроковий період є: (1) долучення України до міжнародних наукових програм та організацій; (2) долучення України до міжнародних дослідницьких інфраструктур; (3) запровадження державної підтримки права на академічну мобільність; (4) впровадження нових підходів до формування оплати праці наукового працівника; (5) запровадження пріоритетного розвитку матеріально-технічної бази дослідницької інфраструктури, що працює за принципом відкритого доступу; (6) фінансування діяльності наукових установ та закладів вищої освіти за результатами державної атестації; (7) запровадження грантового фінансування науки; (8) запровадження фіскальних стимулів наукової діяльності; (9) запровадження нових принципів проведення та оплати науково-технічної експертизи; (10) запровадження позиції «постдок» у закладах вищої освіти та наукових установах; (11) розширення обсягів фінансування та диверсифікація інструментів підтримки молодих вчених (грантових, стипендіальних програм тощо); (12) перехід до державної підтримки молодих вчених на основі застосування критерію ідентифікації за етапами розвитку наукової кар'єри; (13) затвердження нової системи пріоритетів розвитку науки та інновацій; (14) запровадження дієвої системи протидії академічній недоброчесності; (15) інформація про напрями використання коштів та результати наукових досліджень є публічною.

Інновації та трансфер технологій

В середньостроковій перспективі: (1) держава надає підтримку провадженню інноваційної діяльності та сприяє залученню приватних інвестицій у науку та інновації (R&D&I); (2) інноватори користуються підтримкою у доступі до міжнародних грантових фондів; (3) створено мережу структур, які забезпечують впровадження (комерціалізацію) розробок інноваторами; (4) винахідники та інноватори отримують послуги з трансферу технологій, оцінки інновацій, оцінки прав інтелектуальної власності, прототипування та створення дослідних зразків на високому рівні; (5) фахівці з питань інноваційної діяльності володіють навичками управління інноваційною діяльністю (підприємництва, фінансової грамотності, охорони інтелектуальної власності тощо) на високому рівні; (6) учасники інноваційного процесу обізнані з питань інноваційної діяльності та комунікують між собою; (7) інноваційна діяльність є популярною в українському суспільстві.

II. ОГЛЯД СТРАТЕГІЧНИХ ПРІОРИТЕТІВ ДІЯЛЬНОСТІ МОН

1. Якісна та доступна дошкільна освіта

(Любомира Мандзій, заступник Міністра;
Віктор Сальков, т.в.о. ген.директора)

► ПРОБЛЕМАТИКА У СФЕРІ

Проблема політики: Якість дошкільної освіти та мережа закладів не відповідають сучасним потребам розвитку дитини.

Причина 1 — Мережа закладів дошкільної освіти неспроможна охопити всіх дітей дошкільного віку якісними послугами.

Причина 2 — Зміст дошкільної освіти потребує оновлення у відповідності до потреб формування первинного соціального досвіду та позитивних якостей особистостей дітей.

Кінцева мета державної політики у сфері: Кожна дитина має доступ до якісної дошкільної освіти, спрямованої на розвиток первинного соціального досвіду та позитивних особистісних якостей як передумови формування наскрізних умінь та ключових компетентностей.

Стратегічні цілі державної політики:

1. Освіта у закладах дошкільної освіти є доступною
2. Заклади освіти надають якісну дошкільну освіту

Показники досягнення результатів політики:

- Зростання щорічного показника охоплення дітей 3-5 років дошкільною освітою у міській та сільській місцевості;
- Зростання частки 5-6 (7)-річних дітей, які здобувають дошкільну освіту в закладах дошкільної освіти;
- Оцінка якості дошкільної освіти за шкалами дослідження ECERS (Early Childhood Environment Rating Scale).

► ЩО ЗРОБЛЕНО?

На досягнення цілі 1:

- З вересня 2019 року побудовано, реконструйовано та відновлено діяльність ЗДО, що тривалий час використовувались не за призначенням за 2019 рік — 55);
- Всього фактично створено 20 тис. 321 додаткових місць у закладах освіти для дітей дошкільного віку за 2019 рік. Ці міс-

ця було створено шляхом відкриття новобудов, реорганізації закладів із утворення у них дошкільних відділень, відкриття приватних закладів дошкільної освіти, реконструкції, відкриття закладів дошкільної освіти у пристосованих приміщеннях, а також додаткових груп у функціонуючих закладах освіти, відкриття груп із короткотривалим перебуванням;

- Станом на 15 грудня 2019 р. охоплення дітей 3–5 років дошкільною освітою у міській та сільській місцевості становить 88% , що на 0,5% більше, ніж станом на 15 грудня 2018 р.; частка 5–6 (7)-річних дітей, які здобувають дошкільну освіту в закладах дошкільної освіти становить 96,9%, що на 0,6% більше, ніж станом на 15 грудня 2018 року. Джерелом даних щодо динаміки розвитку сфери дошкільної освіти є оперативна інформація надана обласними та Київською міською державними адміністраціями на лист МОН № 1/9-728 від 26.11.2019
- Протягом 2019 року кількість дітей з особливими освітніми потребами, що навчаються інклюзивно, збільшилась в 2,1 рази (з 2190 до 4681)

Лібералізовано вимоги до відкриття та функціонування приватних закладів дошкільної освіти (на засіданні Уряду 02.03.2020 внесено відповідні зміни до Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності (постанова КМУ від 03 березня 2020 р. № 180).

На досягнення цілі 2:

Розпочато роботу над комплексною реформою дошкільної освіти:

- **Проведено публічні консультації** з питань забезпечення якісної та доступної дошкільної освіти за участі близько 3 тис. представників батьківської спільноти, громадських організацій, освітян та освітніх управлінців у м. Києві, Харкові, Дніпрі, Одесі, Львові та Тернополі, а також у форматі онлайн-опитування. Результати консультацій враховано під час формування державної політики у сфері дошкільної освіти;
- **Розроблено проєкт Концепції розвитку дошкільної освіти**, в основу якої покладено нове бачення розвитку якісної дошкільної освіти, спрямованої на розвиток первинного соціального досвіду та позитивних особистісних якостей як передумови формування наскрізних умінь та ключових компетентностей;
- **Розроблено проєкт Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про дошкільну освіту»**, який передбачає призначення керівників закладів дошкільної освіти за конкурсом, зменшення тижневого навантаження та збільшення відпустки педагогічним працівникам закладів освіти до 56 календарних

днів, фінансову автономію закладів дошкільної освіти, основні вимоги до забезпечення якості дошкільної освіти, а також шляхи забезпечення доступності здобуття дошкільної освіти.

- З метою проведення оцінки якості дошкільної освіти за шкалами дослідження ECERS (Early Childhood Environment Rating Scale) видано наказ МОН від 12 грудня 2019 р. №1561 «Про організацію та проведення у 2020 році моніторингового дослідження якості дошкільної освіти з використанням міжнародної методики ECERS».

Подальші заплановані дії:

- Встановлення пільгової плати за оренду приміщення таким закладам освіти, що розширить доступ до дошкільної освіти.
- Оновлення державного стандарту у сфері дошкільної освіти — Базового компонента дошкільної освіти.
- Затвердження нового Положення про заклад дошкільної освіти та критеріїв якості дошкільної освіти.
- Закупівля необхідного спеціального обладнання для надання корекційно-розвиткових послуг дітям з особливими освітніми потребами дошкільного віку.
- Затвердження професійного стандарту вихователя та стандартів вищої освіти зі спеціальності «Дошкільна освіта».
- Зменшення обсягу педагогічного навантаження та збільшення тривалості відпустки для педагогів закладів дошкільної освіти, а також запровадження механізму надання одноразової грошової виплати молодим педагогам закладів дошкільної освіти.
- Проведення оцінки якості дошкільної освіти за шкалами дослідження ECERS.
- Розроблення програм підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів дошкільної освіти щодо надання підтримки в освітньому процесі та запобігання проявам насильства.
- Розроблення рекомендацій щодо створення ресурсних кімнат, інклюзивного освітнього середовища в приміщеннях та на території закладів дошкільної освіти.

Фінансування сфери

- Відповідно до статті 89 Бюджетного кодексу України видатки на дошкільну освіту здійснюються з місцевих бюджетів. Видатки на утримання закладів дошкільної освіти склали в 2019 році 35 млрд 788 млн грн, із них видатки загального фонду — 31 млрд 851 млн грн. (89%), спеціального — 3 млрд 937 млн грн (11%).

2. Нова українська школа

(Любомира Мандзій, заступник Міністра;
Андрій Осмоловський, ген.директор)

► ПРОБЛЕМАТИКА У СФЕРІ

Проблема політики: Учні в закладах загальної середньої освіти не набувають компетентності, які б забезпечили їм успішний особистісний та професійний розвиток.

Причина 1 — Зміст освіти, підходи до організації освітньої діяльності, методики навчання та культура оцінювання, а також освітній простір є застарілими.

Причина 2 — Педагогічна професія не є престижною та не дає гідних умов праці.

Причина 3 — Мережа шкіл є вкрай неефективною та характеризується великою кількістю малокомплектних шкіл.

Причина 4 — Освітнє середовище закладів загальної середньої освіти не завжди є інклюзивним, безпечним і комфортним.

Причина 5 — Школа не створює умов до вчасної професійної орієнтації, усвідомлення учнями та ученицями власного вибору подальшої освітньої траєкторії чи професійної діяльності.

Кінцева мета державної політики у сфері: Випускники школи є самодостатніми, творчими та креативними особистостями, які мають ґрунтовні знання та володіють компетентностями, що потрібні у сучасному світі.

Стратегічні цілі державної політики:

1. Оновлений зміст освіти і методики навчання відповідають потребам формування ключових компетентностей для життя.
2. Кваліфіковані педагогічні працівники є вмотивованими до педагогічної діяльності та професійного розвитку, володіють сучасними методиками навчання. Соціальний статус педагога є привабливим.
3. Мережа шкіл спроможна надавати якісну освіту усім дітям, незалежно від місця їхнього проживання.
4. Здобувачі освіти навчаються в безпечному, сучасному, комфортному, інклюзивному та мотивуючому освітньому середовищі.
5. Випускниці та випускники здійснюють свідомий, зважений вибір професії, розуміючи перспективи, які дає завершення того чи іншого рівня освіти.

Показники досягнення результатів політики:

- Результати України у міжнародному порівняльному дослідженні якості освіти PISA з читацької, математичної, природничо-наукової грамотності;
- Різниця у навчальних досягненнях випускників шкіл у сільській та міській місцевості;
- Рівень вмотивованості учнів у навчанні.

Статус виконання (основні результати, ключові досягнення, продукти)

► ЩО ЗРОБЛЕНО?

Верховною Радою України 16 січня 2020 р. **прийнято Закон України «Про повну загальну середню освіту»**, яким запроваджується низка новацій для всіх учасників освітнього процесу, зокрема, започаткування педагогічної інтернатури та визначення умов для запровадження старшої профільної школи, забезпечення фінансової автономії шкіл, розширення можливостей для професійного зростання та збільшення зарплат вчителів, відкриття можливостей для учнів обирати курси, навчальні предмети (інтегровані курси), а також свою освітню траєкторію, отримувати у разі потреби індивідуальні та/або групові консультації на базі школи за рахунок держави, а також гарантування зарахування дітей до початкової школи без жодних конкурсів.

На досягнення цілі 1:

- Розроблено проєкт Державного стандарту базової середньої освіти на засадах компетентнісного, діяльнісного та особистісно-зорієнтованого підходів у відповідності до Концепції Нової Української школи. Проєкт має розширений опис компетентнісного потенціалу кожної освітньої галузі, що унаочнює можливість інтеграції всіх ключових компетентностей та їх реалізації через навчальний зміст кожної галузі. У березні заплановано презентацію проєкту Державного стандарту базової середньої освіти та Колегії МОН, а у квітні — публічну презентацію проєкту.
- Затверджено Стандарт спеціалізованої освіти наукового спрямування (наказ МОН від 16 жовтня 2019 р. № 1303), відповідно до якого здобувачі освіти наукового спрямування отримали чіткі вимоги до результатів дослідницької діяльності, що забезпечить підвищення якості їх навчальних досягнень та підготовку до подальшої наукової діяльності.
- Затверджено Порядок проведення моніторингу якості освіти (наказ МОН від 16.01.2020 № 54, зареєстрований в Мін'юсті від 10.02.2020 №154/34437).

- Утворено робочу групу з розроблення концепції розвитку природничо-математичної освіти (STEM-освіти). 26.12.2019 проведено перше засідання робочої групи. Наразі здійснюється підготовка проєкту концепції.
- 3 грудня 2019 р. опубліковано звіт за результатами міжнародного дослідження якості освіти PISA-2018 (у 2018 році Україна вперше взяла участь у міжнародному дослідженні якості освіти PISA). У звіті представлено детальну інформацію про результати навчальних досягнень українських 15-річних підлітків у таких галузях, як читання, математика та природничо наукові дисципліни. Крім того, у звіті на підставі аналізу результатів України в PISA-2018 й дієвих міжнародних практик окреслено конкретні пропозиції щодо політик, реалізація яких має сприяти зменшенню розриву в навчальних досягненнях українських учнів / студентів різних категорій і забезпечити підвищення якості загальної середньої освіти в Україні (http://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2019/12/PISA_2018_Report_UKR.pdf).
- Видано наказ МОН від 14.01.2020 №40 «Про підготовку та проведення у 2020 році пілотного етапу міжнародного дослідження якості освіти PISA-2021 в Україні».
- Розширено базу (зі 100 до 143 шкіл) пілотування Нової української школи для залучення до навчання за новим Державним стандартом початкової освіти ширшого кола учнів.
- Проведено дослідження інтересів та запитів учнів пілотних класів, результати якого стали ключовими для розроблення тем для модельних програм 3–4 класів Нової української школи.
- Утворено державну установу «Український інститут розвитку освіти», одне з головних завдань якої — стати впроваджувальною агенцією для реалізації докорінних освітніх реформ, зокрема концепції «Нова українська школа».
- Створено робочу групу для внесення змін до порядку виплати іменних стипендій призерам міжнародних і Всеукраїнських інтелектуальних конкурсів (олімпіад), із метою передбачення механізму виплати таких стипендій стипендіатам, які не здобувають освіти в державних чи комунальних закладах освіти (4 березня 2020 року підписаний наказ МОН).

На досягнення цілі 2:

- Здійснено пілотний проєкт сертифікації педагогічних працівників — успішно пройшли сертифікацію 705 вчителів початкової школи, які з 1 січня 2020 р. отримуватимуть щомісячну доплату у розмірі 20% до посадового окладу протягом строку дії серти-

фіката (тобто 3 роки) та будуть впроваджувати і поширювати методики компетентнісного навчання й нові освітні технології.

- За результатами пілоту оновлено процедуру проведення сертифікації вчителів (постанова Кабінету Міністрів України від 24 грудня 2019 р. №1094). Визначено граничну кількість педагогічних працівників, які можуть у 2020 році пройти сертифікацію (наказ МОН від 26 грудня 2019 р. №1634 «Про деякі питання проведення сертифікації в 2020 році»).

Довідково: 1711 вчителів початкових класів з усієї України подали заявки на участь у цьогорічній сертифікації педагогів. 29 лютого 2020 року проведено незалежне тестування, я якому взяли участь 1552 педагоги. До 16 березня 2020 року результати тестування будуть опубліковані в особистих кабінетах учасників сертифікації на сайті УЦОЯО.

Прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 12.02.2020 № 105 «Деякі питання надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти «Нова українська школа» у 2020 році», одним із напрямів спрямування якої є фінансування підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

Запроваджено систему супервізії — затверджено програму підготовки супервізорів та програму проведення супервізії, що забезпечує професійну підтримку, індивідуальний супровід та наставництво для педагогічних працівників та допоможе реалізовувати цілі реформи, долати труднощі та рости професійно (наказ МОН від 18 жовтня 2019 р. № 1313 “Деякі питання організації та проведення супервізії”). Спеціалісти допомагатимуть вчителям протидіяти стресу, запобігати професійному вигоранню та зміцнювати позитивну самооцінку. Окрім того, супервізори матимуть функцію фасилітаторів та допомагатимуть налагоджувати педагогіку партнерства.

Уряд спрямував у регіони субвенцію в розмірі 1 млрд 553 млн грн для виплати надбавок молодим вчителям — понад 73 тис педагогів зі стажем до 10 років отримають виплату в 21 020 грн. Виплату допомоги у десятикратному розмірі прожиткового мінімуму передбачено вчителям закладів загальної середньої освіти, які мають стаж педагогічної роботи до 10 років (постанова Кабінету Міністрів України від 15 листопада 2019 р. № 1028 “Про виплату допомоги вчителям закладів загальної середньої освіти”).

Забезпечено умови для обрання педагогічними працівниками конкретних форм, видів, напрямів та суб'єктів надання освітніх послуг

з підвищення кваліфікації (постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2019 № 1133). Крім цього, постановою визначено коло суб'єктів підвищення кваліфікації, вимоги щодо змісту, обсягу та порядку затвердження програми підвищення кваліфікації, порядок планування підвищення кваліфікації працівників закладу освіти.

20 січня 2020 року МОН та Британська Рада підписали меморандум, в якому визначено пріоритети співпраці до 2024 року. Серед них: викладання і вивчення англійської мови, вдосконалення підготовки вчителів англійської мови у закладах вищої освіти, розроблення національних професійних стандартів для вчителів іноземної мови та систем оцінювання рівня володіння англійською мовою серед учнів та студентів згідно з рекомендаціями Ради Європи.

Підготовлено проєкт наказу МОН щодо затвердження типових програм підвищення кваліфікації педагогічних працівників: «Нова українська школа: відповідаємо на виклики», «Інформатика в Новій українській школі: перезавантаження», «Навчання іноземної мови у новому контексті», а також щодо внесення змін до переліку тренерів для підготовки тренерів-педагогів з підвищення кваліфікації вчителів початкової школи, які забезпечують здобуття учнями 14 класів початкової освіти відповідно до Концепції «Нова українська школа» та переліку тренерів для підготовки тренерів-педагогів з підвищення кваліфікації педагогічних працівників, які обіймають посаду асистента вчителя закладу загальної середньої освіти з інклюзивним та інтегрованим навчанням, та/або фахівців інклюзивно-ресурсних центрів.

На досягнення цілі 3:

Кількість опорних шкіл з 1 вересня 2019 року зросла на 49 закладів та складає 887. Збільшення кількості опорних шкіл підвищить якість навчання та зменшить непродуктивні витрати держави на утримання малокомплектних шкіл. Для довозення дітей та вчителів придбано 381 шкільний автобус.

Запроваджено окрему субвенцію **«Спроможна школа для кращих результатів»** у державному бюджеті, кошти якої буде спрямовано на розвиток опорних і великих шкіл.

Удосконалено процедуру проведення інституційного аудиту закладів загальної середньої освіти (наказ МОН від 04.02.2020 №127 «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 09.01.2019 №17», зареєстрований у Мін'юсті від 27.02.2020 №209/34492), яка відтепер відбуватиметься за визначеними критеріями, індикаторами, що забезпечить чітку та прозору систему оцінювання освітніх та управлінських процесів в закладі освіти, внутрішньої системи забезпечення якості освіти.

Державна служба якості освіти спільно з Університетом менеджменту освіти Національної академії педагогічних наук України з 20 по 24 січня 2020 року провела підготовку 300 регіональних тренерів-експертів з питань проведення інституційного аудиту, створення і розбудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти в закладах загальної середньої освіти. У 101 закладі загальної середньої освіти у 2020 році відбудеться інституційний аудит, який на відміну від старої процедури атестації закладів, що мала наглядово-контрольні функції, є інструментом підтримки закладів загальної середньої освіти.

На досягнення цілі 4:

Розпочато роботу Служби освітнього омбудсмена (4 листопада 2019 року), що забезпечило створення належних умов для реалізації права особи на освіту: захист прав в освіті; соціально-психологічна підтримка у закладах освіти; протидія булінгу та насильству; консультативна допомога педагогам в конфліктний та постконфліктний період.

Україна приєдналася до Декларації про безпеку шкіл (Safe Schools Declaration) і стала сотою країною, що підтримала положення цього документа. Важливим аспектом приєднання до декларації є відновлення освітньої інфраструктури, забезпечення психологічної реабілітації учнів, батьків і вчителів, сприяння проведенню тренінгів із безпеки та охорони здоров'я тощо.

18.02.2020 року набув чинності наказ МОН від 28.12.2019 №1646 «Деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти», яким затверджено **Порядок реагування на випадки булінгу (цькування) та Порядок застосування заходів виховного впливу**, що визначають механізм реагування на випадки булінгу (цькування) та процедуру застосування заходів виховного впливу в закладах освіти.

В рамках створення національної системи протидії та попередження булінгу (цькування) в закладах освіти МОН за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» та українського громадського проєкту відкритих онлайн-курсів Prometheus створено онлайн-курс з протидії та попередження булінгу (цькування) для освітян, на який протягом 2019 року зареєструвалося близько 100 тис. слухачів.

Упродовж 2019 року за кошти освітньої субвенції та кошти місцевих бюджетів у 778 закладах загальної середньої освіти було облаштовано внутрішні санвузли.

Запроваджено механізм навчання при лікарнях, завдяки якому було охоплено загальною середньою освітою 804 здобувачі заочною формою, а також 327 за індивідуальною формою навчання.

У 2020 році з резерву освітньої субвенції 2019 року спрямовано 600 млн грн на придбання шкільних автобусів, у тому числі обладнаних місцями для дітей з особливими освітніми потребами, 400 млн грн на ремонт та придбання обладнання для шкільних їдалень (харчоблоків), 55,3 млн грн на облаштування санвузлів, а також 44,3 млн грн на придбання обладнання для спеціальних шкіл та навчально-реабілітаційних центрів.

Спільно з МОЗ розроблено проєкт Національної стратегії розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у Новій українській школі.

На досягнення цілі 5:

24 грудня 2019 р. проведено Національний урок «Моє майбутнє в Україні» з метою допомогти учням 9–11 класів сформувати уявлення про майбутню професію та зробити перший крок до неї.

3 березня 2020 року стартував новий безкоштовний онлайн-курс для вчителів і батьків — «З учнями про освіту та кар'єру»: <https://courses.ed-era.com/courses/course-v1: EducationUSA+CO2502+2020/about?fbclid=IwAR3ZOTWJBFxzE6Ox57ZXYq-wHtBaLg78eHxhB4YTFLkG6Ro8aRQhr59ejKs>. Курс буде корисний вчителям старших класів, класним керівникам, соціальним педагогам, шкільним психологам, молодіжним працівникам і батькам школярів. У ньому вони дізнаються: що таке освітнє та кар'єрне консультування та які інструменти для цього існують; які є можливості для професійної та вищої освіти в Україні та за кордоном, а також для неформальної освіти. Курс також пропонує інструменти для роботи зі школярами-старшокласниками: плани уроків; додаткові матеріали; презентації та інтерактивні сценарії консультацій.

У сфері інклюзивної освіти:

- Триває розбудова мережі ІРЦ, що станом на лютий 2020 р. нараховує 625;
- Здійснено закупівлю обладнання за уніфікованим переліком для утворених ІРЦ та комплектів методик для комплексної психолого-педагогічної оцінки дітей;
- Створено 1079 ресурсних кімнат у школах з метою розбудови інклюзивного освітнього середовища, що дає додаткові можливості розвитку для всіх учнів;
- Восени 2019 року закуплено за кошти держави 30 назв підручників для учнів з особливими освітніми потребами загальним накладом 85 544 примірники;
- Підготовлено 75 тренерів з використання Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я

дітей і підлітків, які в подальшому проводитимуть навчання на своїх територіях;

- Проведено навчання частини психологів ІРЦ використанню комплектів методик для комплексної психолого-педагогічної оцінки дітей, зовнішнє незалежне оцінювання отриманих ними знань та 507 фахівців отримали сертифікати міжнародного зразка;
- Затверджено Типову програму підвищення кваліфікації педагогічних працівників інклюзивно-ресурсних центрів відповідно до концепції “Нової української школи” (наказ МОН від 13 січня 2020 р. № 32) та Типову програму підвищення кваліфікації педагогічних працівників для роботи в умовах інклюзивного навчання в закладах загальної середньої освіти відповідно до вимог Концепції «Нова українська школа»;
- Видано спільний наказ МОН і Мінсоцполітики від 4 лютого 2020 р. №67/125 “Про апробацію проєкту державного стандарту супроводу під час інклюзивного навчання”. Апробація дозволить врахувати всі проблемні питання міжвідомчої взаємодії та є практичним кроком для впровадження послуг асистента дитини в закладах освіти, забезпечення міжнародних стандартів освіти для осіб зі складними порушеннями розвитку, що сприятиме зменшенню навантаження на батьків;
- Підготовлено проєкт Національної стратегії розвитку інклюзивної освіти на 2020-2030 роки, проведено публічні консультації щодо проєкту.
- Реалізація всіх цих заходів сприяла:
- Збільшенню у 2019/2020 н. р. у порівнянні з 2018/2019 н. р. кількості учнів в інклюзивних класах в 1,6 рази (з 11 866 до 18 546 учнів). Станом на 01.01.2020 р. кількість учнів з ООП в інклюзивних класах склала 19345;
- Збільшенню кількості інклюзивних класів на 60% (з 8417 до 13 443).

У сфері виховання та позашкільної освіти:

- Розроблено проєкт Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про позашкільну освіту”, який передбачає призначення керівників закладів позашкільної освіти за конкурсом, збільшення відпустки педагогічним працівникам закладів освіти до 56 календарних днів, основні вимоги до забезпечення якості позашкільної освіти.
- Розроблено проєкт Концепції підтримки та розвитку позашкільної освіти в Україні, в основу якої покладено нове бачення роз-

витку якісної позашкільної освіти, спрямованої на підвищення її якості та доступності в інтересах особистості, суспільства та держави.

► ПОДАЛЬШІ ЗАПЛАНОВАНІ ДІЇ

- Затвердження Державного стандарту базової середньої освіти.
- Розроблення системи оцінювання компетентностей, набутих на рівні базової середньої освіти.
- Схвалення Концепції розвитку природничо-математичної та STEM-освіти, а також організація та проведення у 2020–2021 навчальному році року математики в Україні.
- Запровадження нових підходів до експертизи підручників, а також оновлення порядку надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам.
- Забезпечення шкіл електронними освітніми ресурсами, комп'ютерним та мультимедійним обладнанням, сучасними меблями, обладнанням для природничо-математичних кабінетів, у тому числі для STEM-лабораторій.
- Організація навчання педагогічних працівників з питань підтримки дітей з особливими освітніми потребами в освітньому процесі та запобігання проявам насильства.
- Внесення змін до нормативно-правових актів, що регулюють порядок виплати іменних стипендій призерам міжнародних і Всеукраїнських інтелектуальних конкурсів (олімпіад), із метою передбачення механізму виплати таких стипендій стипендіатам, які не здобувають освіти в державних чи комунальних закладах освіти (4 березня 2020 року видано наказ МОН про створення робочої групи для напрацювання відповідних змін).
- Підвищення кваліфікації вчителів, організація супервізії, проведення сертифікації вчителів початкової школи.
- Затвердження Положення про центри професійного розвитку педагогічних працівників.
- Затвердження Положення про педагогічну інтернатуру.
- Затвердження Положення про атестацію педагогічних працівників.
- Затвердження професійного стандарту за професією «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Керівник закладу загальної середньої освіти (директор навчально-виховного закладу (середньої загальноосвітньої школи, спеціалізованої школи, гімназії, інтернату і т. ін.)», «Практичний психолог».
- Розроблення нової концепції оплати праці педагогічних працівників.

- Затвердження дорожньої карти впровадження старшої профільної школи та надання підтримки з формування мережі ліцеїв.
- Затвердження нового Порядку організації інклюзивного навчання в закладах загальної середньої освіти.
- Затвердження Національної стратегії розвитку інклюзивної освіти на 2020–2030 роки та плану заходів на її виконання.

Реалізація проєкту в межах Книжкового Арсеналу для вчителів української літератури (22 травня 2020). Вчителі - ключові ретранслятори досвідів, навиків та знань для дітей - зустріч із сучасними письменниками, через призму спогадів та локальних досвідів, надасть вчителям української літератури важливі важілі у викладанні. Контакти щодо організації: УІК, Анастасія Євдокимова – 0930113862; Арсенал, Юлія Козловець – 0674669852; МОН, Головний спеціаліст відділу змісту освіти Котусенко Олена Юріївна - 481-47-59).

Фінансування сфери

Бюджет сфери у 2020 році складає 86,1 млрд гривень.

Вперше здійснено розрахунок освітньої субвенції, яка спрямовується на виплату заробітної плати педагогічним працівникам, на основі фактичної кількості учнів, а не їх кількості дворічної давнини. Для цього загальний обсяг освітньої субвенції було збільшено на 2,2 млрд гривень до 79,7 млрд гривень. Обсяг освітньої субвенції, який розрахований на актуальних даних, підвищив спроможність місцевої влади до виплати надбавок і доплат педагогічним працівникам у максимальному розмірі. (Розпорядження КМУ від 12.02.2020 №116-р <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/116-2020-%D1%80>).

Водночас, передбачена субвенція на покращення соціального захисту окремих категорій педагогічних працівників. 1,55 млрд грн спрямовано на підтримку молодих вчителів — у 2020 році всі вчителі зі стажем роботи до 10 років отримають матеріальну допомогу у розмірі десяти прожиткових мінімумів — 21020 грн. (Рішення Уряду від 03.03.2020).

Субвенція на реалізацію програми «Спроможна школа для кращих результатів» у розмірі 3,5 млрд спрямована на завершення розпочатих у попередніх періодах будівництва нових будівель і споруд комунальних закладах загальної середньої освіти, реконструкцію, капітальний ремонт та формування нового освітнього простору у закладах загальної середньої освіти. (Постанова КМУ від 12.02.2020 №100 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/100-2020-%DO%BF>).

Субвенцію на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти «Нова українська школа» збільшено до 1,4 млрд грн, що будуть спрямовані на закупівлю дидактичних матеріалів, музичних інструментів, меблів, комп'ютерного обладнання для початкових класів та підвищення кваліфікації педагогічних працівників, в тому числі, на підвищення кваліфікації вчителів 5-12 класів за новою системою «гроші ходять за вчителем». (Постанова КМУ від 12.02.2020 №105 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/105-2020-%D0%BF>).

Субвенція на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами у розмірі 504,5 млн грн – на проведення психолого-педагогічних і корекційно-розвиткових занять, придбання спеціальних засобів корекції розвитку, оснащення кабінетів інклюзивно-ресурсних центрів. (Постанова КМУ від 26.02.2020 №152 <https://www.kmu.gov.ua/npas/deyaki-pitannya-vikoristannya-subven-a152>).

Кошти резерву освітньої субвенції 2019 року та обсяг нерозподілених видатків освітньої субвенції для територій Донецької та Луганської областей у загальному розмірі 1,1 млрд грн на 2020 рік перерозподілено на (Розпорядження КМУ від 27.11.2019 №1106-р <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1106-2019-%D1%80>):

- Придбання шкільних автобусів, у тому числі обладнаних місцями для дітей з особливими освітніми потребами — 600 млн грн;
- Ремонт та придбання обладнання для їдалень (харчоблоків) закладів загальної середньої освіти — 400 млн грн;
- Придбання обладнання для спеціальних шкіл та навчально-реабілітаційних центрів, в яких навчаються сліпі, із зниженим зором, глухі діти — 44,3 млн грн;
- Забезпечення належних санітарно-гігієнічних умов у приміщеннях закладів загальної середньої освіти — 55,3 млн грн.
- Критерії для вибору закладів та процедура погодження об'єктів затверджені наказом МОН від 04.02.2020 № 126, зареєстрованим у Мін'юсті від 13.02.2020 № 167/34450.
- Залишки коштів субвенцій та бюджетних програм МОН 2019 року у сумі 801,6 млн грн на 2020 рік перерозподілені на закупівлю обладнання для навчальних кабінетів та STEM-лабораторії – закупівлю 3D принтерів, засобів для робототехніки, комп'ютерної техніки та іншого сучасного обладнання для вивчення природничі наук, технологій, технічної творчості та математики. (Розпорядження КМУ від 27.11.2019 №1109-р <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1109-2019-%D1%80>).

3. Сучасна професійна освіта

(Петро Коржевський, заступник Міністра;
Ірина Шумік, ген.директорка)

► ПРОБЛЕМАТИКА У СФЕРІ

Проблема політики: Випускники шкіл орієнтуються виключно на здобуття вищої освіти, що призводить до нераціонального витрачання їх часу і коштів держави у процесі професійної реалізації.

Причина 1 — Мережа закладів професійної освіти, яка містить близько 50% малокомплектних закладів із застарілим обладнанням, не відповідає потребам регіональних ринків праці.

Причина 2 — Невідповідність змісту та якості професійної (професійно-технічної) освіти потребам роботодавців.

Причина 3 — Суспільний стереотип другорядності, непрестижності професійної (професійно-технічної) освіти.

Кінцева мета державної політики у сфері: Випускники шкіл мають широкий вибір закладів для здобуття якісної професійної освіти з подальшим працевлаштуванням.

Стратегічні цілі державної політики:

1. Єдина система професійної освіти, яка поєднує професійно-технічну та фахову передвищу освіту, є ефективною та відповідає потребам ринку праці.
2. Зміст та якість професійної освіти відповідає потребам регіонального ринку праці.
3. Професійна освіта сприймається як достойна освітня траєкторія для випускників шкіл.

Показники досягнення результатів політики:

- Зростання відсотка випускників шкіл, що обирають професійну (професійно-технічну та фахову передвищу) освіту після школи, щонайменше до 45%;
- Зростання відсотка випускників закладів професійної (професійно-технічної та фахової передвищої) освіти, працевлаштованих в Україні через 6 місяців та 1 рік після закінчення навчання, у тому числі за професією (спеціальністю).

Статус виконання (основні результати, ключові досягнення, продукти)

▶ **ЩО ЗРОБЛЕНО?**

На досягнення цілі 1:

Розроблено проєкт Закону України «Про професійну освіту», яким передбачено створення єдиної системи професійної освіти, що поєднує професійну (професійно-технічну) та фахову передвищу освіту, є ефективною та відповідає потребам ринку праці. Наразі законопроект обговорюється на робочих нарадах із залученням народних депутатів, представників роботодавців, інших стейкхолдерів.

Розпочато реалізацію Програми ЄС “EU4Skills: Кращі навички для сучасної України” із загальним обсягом 58 млн. євро. Передбачено низку заходів, спрямованих на покращення управління системою та закладами професійної (професійно-технічної) освіти, вивчення та прогнозування ринку праці, розроблення професійних та освітніх стандартів, підвищення кваліфікації керівників та педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

Розширено мережу навчально-практичних центрів галузевого спрямування: за рахунок коштів державного бюджету на базі діючих закладів професійної (професійно-технічної) освіти **у 2019 році створено 45 навчально-практичних центрів** (всього впродовж 2016–2019 років — 145 центрів). У державному бюджеті 2020 року на створення таких центрів закладено у 5 разів більше коштів — 259 млн. гривень. Ці кошти вперше планується розподіляти за новим Порядком, який передбачає підготовку конкретних проєктних заявок та обов'язкове співфінансування від регіонів.

За кошти приватних партнерів у 2019 році **створено 7 навчально-практичних центрів** (ТОВ «Сініат» — 2 НПЦ, ТОВ «Сніжка-Україна» — 2 НПЦ, ТМ «Будмайстер» — 1 НПЦ, Фонд ім. Ебергарда Шьока — 2 НПЦ) та 6 територій професійних компетентностей, створених за підтримки ТОВ «Фамальгаут-Полімін».

Затверджено Типове положення про регіональну раду професійної (професійно-технічної) освіти (постанова Кабінету Міністрів України від 4 грудня 2019 р. № 1002), у якому закріплено статус, процедуру формування, основні завдання, що покладаються на регіональні ради професійної (професійно-технічної) освіти, а також їх права щодо формування та реалізації регіональної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти.

У лютому 2020 року розпочато аудит регіональних мереж закладів професійної освіти. Його основна мета — отримати дані для побудови оптимальної карти закладів профосвіти.

На досягнення цілі 2:

Здобувачі освіти навчаються за сучасними стандартами професійної (професійно-технічної) освіти — оновлено підходи до змісту професійної освіти. У 2019 році затверджено 69 стандартів професійної (професійно-технічної) освіти, розроблених на основі компетентнісного підходу. Всього таких стандартів затверджено 179.

Видано 6 найменувань підручників та посібників для здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти загальним накладом 96 275 примірників.

З 1 вересня 2019 р. елементи дуальної форми здобуття освіти у закладах професійної (професійно-технічної) освіти впроваджують 262 заклади, 1000 роботодавців, здійснюється підготовка зі 190 робітничих професій, навчається за програмами дуальної освіти 12 000 учнів.

Затверджено Положення про дуальну форму здобуття професійної (професійно-технічної) освіти (наказ МОН від 12.12.2019 №1551, зареєстрований в Мін'юсті 20.02.2020 за №193/34476).

26 березня 2020 року відбудеться Форум професійної освіти.

На досягнення цілі 3:

Запроваджено сучасні механізми професійної орієнтації здобувачів освіти та популяризації робітничих професій:

- З метою підвищення престижності робітничих професій проведено I (відбірковий) етап Всеукраїнського конкурсу професійної майстерності "WORLD SKILLS UKRAINE". Всього у конкурсі за 17 компетенціями взяла участь 1191 особа. У 2020 році для проведення II (фінального) етапу Всеукраїнського конкурсу у державному бюджеті передбачено 2,2 млн. гривень;
- 750 осіб взяли участь у вебінарі для навчання керівників психологічних служб та практичних психологів закладів освіти з питань професійної орієнтації;
- Для допомоги молоді свідомо обрати майбутній фах лише у грудні 2019 року проведено 1266 профорієнтаційних тренінгів за різними професіями у 1028 закладах середньої освіти із залученням 33 916 учнів 8–11 класів;
- У закладах професійної (професійно-технічної) освіти стартували Дні відкритих дверей. 17 січня 2020 року МОН оприлюднено графік таких заходів у 21 регіоні України: <https://mon.gov.ua/ua/news/u-zakladah-profosviti-pochinayut-provoditi-dni-vidkritih-dverej-oprilyudneno-grafik>.

► ПОДАЛЬШІ ЗАПЛАНОВАНІ ДІЇ:

- Законодавче врегулювання створення єдиної системи професійної освіти — прийняття Закону України «Про професійну освіту».
- Завершення аудиту регіональних мереж професійної освіти та розроблення рекомендацій з оптимізації мережі закладів професійної освіти державної та комунальної форми власності.
- Надання методичної допомоги з розроблення регіональних планів розвитку професійної освіти членам регіональних рад професійної (професійно-технічної) освіти.
- Прискорення передачі закладів професійної освіти з державної у комунальну власність.
- Модернізація інфраструктури закладів професійної освіти.
- Оновлення змісту професійної освіти, зокрема, розроблення стандартів професійної освіти та освітніх програм на компетентнісній основі.
- Створення інструментів оцінювання якості професійної освіти.
- Залучення представників бізнесу до освітнього процесу у закладах професійної освіти.
- Проведення комунікаційної кампанії реформи професійної освіти та престижності робітничих професій.

Фінансування сфери

Бюджет сфери на 2020 рік складає 679 млн гривень.

Фінансування забезпечення здобуття професійної (професійно-технічної) освіти за професіями загальнодержавного значення збільшено на 37,0 млн гривень до 200,0 млн гривень.

Субвенція на модернізацію та оновлення матеріально-технічної бази професійно-технічних навчальних закладів у розмірі 259 млн грн спрямована на створення навчально-практичних центрів з підготовки кваліфікованих фахівців робітничих спеціальностей, яких потребує сьогодні ринок праці. (постанова КМУ від 12.02.2020 № 104 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/104-2020-%D0%BF>).

З 1 вересня 2020 року розпочнеться пілотний проєкт щодо фінансування закладів професійної (професійно-технічної) освіти з обласних бюджетів з частковою компенсацією витрат з міського бюджету (пропорційно кількості учнів - міських жителів). учасниками пілотного проєкту є Вінницька, Одеська та Сумська області. Таке рішення запроваджує модель, де всі заклади будуть знаходитися в управлін-

ні та на фінансуванні області, яка формуватиме замовлення відповідно до потреб регіонального ринку праці.

Залишки коштів субвенцій та бюджетних програм МОН 2019 року, що перерозподілені на закупівлю обладнання для навчальних кабінетів та STEM-лабораторій у 2020 році, також можуть спрямовуватися для оснащення закладів професійної (професійно-технічної) освіти, що забезпечують здобуття повної загальної середньої освіти (розпорядження КМУ від 27.11.2019 №1109-р <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1109-2019-%D1%80>).

На 2020 рік планується розгорнути широку комунікаційну кампанію «Профтех — це круто», на що передбачено 5,0 млн гривень.

4. Якісна вища освіта та розвиток освіти дорослих

(Єгор Стадний, заступник Міністра; Олег Шаров, ген.директор)

► ПРОБЛЕМАТИКА В СФЕРІ:

Проблема політики: Випускники вищої освіти не мають можливості в повній мірі реалізувати себе на українському ринку праці.

Причина 1 — Система державного фінансування стимулює заклади вищої освіти працювати передовсім на кількість студентів, а не на якість їхньої освіти.

ЗВО намагаються зарахувати якомога більше студентів, заплющуючи очі на рівень їхньої підготовки, часто набираючи тих, хто не має необхідного рівня знань. ЗВО змушені стримувати відрахування студентів, навіть якщо вони не виконують вимог освітньої програми, адже з відрахуванням, знову ж таки, зменшиться їхнє фінансування. Таке полювання за кількістю неодмінно знижує якість, адже випускається чимало осіб, які об'єктивно не виконують вимог для отримання диплому про вищу освіту.

Також заклади позбавлені фінансової автономії, тому не можуть оперативіно реагувати на виклики, які перед ними постають. Зокрема через дію єдиної тарифної сітки рівень оплати відносно мало диференційований та не дозволяє винагороджувати викладачів співмірно їхнім досягненням.

Недостатній рівень фінансування вищої освіти та зношеність матеріально-технічної бази, через заниження цін на контрактне навчання та відсутність можливостей для приватних інвестицій, в тому числі через державно-приватне партнерство.

Причина 2 — Впродовж тривалого часу якість вищої освіти не підтримувалась системами внутрішнього і зовнішнього забезпечення якості, оскільки ці системи були орієнтовані на формальні показники, а не на забезпечення процесів та потреб стейкхолдерів.

Причина 3 — Заклади вищої освіти все ще слабо враховують потреби роботодавців.

Причина 4 — Випускники закладів вищої освіти мають обмежений доступ до послуг освіти протягом життя за державний кошт. Провайдери таких послуг різних форм власності та типів організації не мають рівного доступу до державного фінансування своїх послуг.

Кінцева мета державної політики: Випускники закладів вищої освіти є конкурентоспроможними фахівцями на ринку праці, які мають

сучасні знання, вміють вирішувати комплексні завдання, можуть створювати висококласні та інноваційні інтелектуальні продукти та поділяють цінності вільного демократичного суспільства

Стратегічні цілі державної політики:

1. Заклади вищої освіти та освіти дорослих функціонують ефективно.
2. Функціонує дієва система забезпечення якості вищої освіти, яка ґрунтується, зокрема, на широкій прихильності принципам академічної доброчесності.
3. Українські роботодавці довіряють системі вищої освіти в Україні.
4. Задоволені різноманітні освітні потреби населення (у тому числі соціально вразливих категорій громадян) щодо особистого та професійного розвитку в системі освіти дорослих.

Показники ефективності:

- Відсоток випускників закладів вищої освіти, зайнятих на позиціях чи у сферах, що вимагають вищої освіти;
- Величина різниці між оплатою праці осіб з вищою освітою різних рівнів та осіб, які не мають вищої освіти;
- Відсоток роботодавців за результатами національних опитувань, які повністю або переважно позитивно оцінюють якість вищої освіти в Україні.

Статус виконання (основні результати, ключові досягнення, продукти)

► ЩО ЗРОБЛЕНО?

Запроваджено фінансування закладів вищої освіти за результатами їхньої освітньої, наукової та міжнародної діяльності (постанова КМУ від 24.12.2019 № 1146 «Про розподіл видатків державного бюджету між закладами вищої освіти на основі показників їх освітньої, наукової та міжнародної діяльності»).

24 січня 2020 року опубліковано детальний розподіл коштів з державного бюджету між закладами вищої освіти за формулою, затвердженою Урядом (наказ МОН від 23.01.2020 № 76).

Довідково: всього на університети у 2020 році МОН витратить 16,26 млрд. гривень. Фінансування за формулою отримають 136 закладів вищої освіти та 12 їх філій, які мають власні кошториси. У 2020 році 94% заклади отримають 100–120% від бюджету 2019 року, а 54 заклади — 95–99% від бюджету 2019 року.

Зокрема, завдяки розрахунку фінансування за формулою у 2020 році 17 університетів отримали збільшення фінансування на по-

над 15 млн. гривень. 3-поміж них — Київський політехнічний інститут ім. І. Сікорського, Львівська політехніка, Харківський політехнічний інститут, Сумський державний університет, Ужгородський національний університет тощо. Розрахунок обсягу фінансування у 2020 році робився МОН за конкретними показниками, серед яких: масштаб університету; контингент; регіональний коефіцієнт; позиції у міжнародних рейтингах; обсяг коштів на дослідження, які університет залучає від бізнесу чи з міжнародних грантів. З 2021 року до цих показників додається працевлаштування випускників, які МОН буде відслідковувати через онлайн-систему. Для поступовості переходу у 2020 році були запроваджені обмеження для мінімальної та максимальної зміни бюджету кожного закладу вищої освіти — 95% та 120% від 2019 року відповідно.

Створено можливості для приватних закладів вищої освіти отримувати бюджетне фінансування: внесено відповідні зміни до Бюджетного кодексу (підпункт “в” пункту 7 частини першої статті 87).

Завершено роботу над впровадженням індикативної собівартості здобуття вищої освіти, яка дозволить привести плату за навчання на окремих спеціальностях у відповідність до фактичних витрат. З березня 2020 року Урядом прийнято відповідну постанову Кабінету Міністрів України.

Довідково: Запровадження індикативної собівартості означатиме, що мінімальна ціна контрактного навчання становитиме для тих закладів, які навчатимуть хоча б одного “бюджетника”:

2020 рік – 60% від державного фінансування на 1 студента,

2021 рік – 70% від державного фінансування на 1 студента,

2022 рік – 80% від державного фінансування на 1 студента.

Водночас вартість навчання буде корелюватись із офіційними доходами людей у регіоні. Буде продовжувати діяти так звана податкова знижка та можливість отримати державний пільговий кредит на здобуття вищої освіти. Зміни будуть стосуватись новонабраних студентів, починаючи від вересня 2020 року. Студенти-контрактники, які навчаються зараз, будуть продовжувати навчання на умовах своїх чинних договорів. Підвищення ціни на контрактне навчання на окремих спеціальностях сприятиме відновленню умов для справедливої конкуренції між закладами вищої освіти (зупинить демпінг), відповідальному ставленню здобувачів до свого навчання, а також дасть можливість закладам підвищувати заробітну плату викладачам.

Розроблено нову редакцію Типової форми контракту з керівником державного закладу вищої освіти (зміни до постанови КМУ від

05.12.2014 №726) та розміщено на сайті МОН для громадського обговорення.

У період з 29 листопада по 13 грудня 2019 року МОН було **проведено моніторинг тимчасово переміщених закладів вищої освіти** щодо змісту освіти та методичного забезпечення, організації освітнього процесу, формування контингенту, кадрового забезпечення освітнього процесу, матеріально-технічного забезпечення освітнього процесу, дотримання принципу академічної доброчесності, підготовки студентів із числа іноземних громадян. Результати проведеного моніторингу будуть використані для формування державної політики щодо вдосконалення діяльності та підвищення якості освітніх послуг переміщених закладів вищої освіти. 31.01.2020 проведено засідання робочої групи за результатами моніторингу переміщених закладів вищої освіти.

У січні 2020 року **внесено зміни до Закону України «Про вищу освіту»**, відповідно до яких буде розширено мережі освітніх центрів, зокрема за рахунок взаємоінтеграції освітніх центрів «Донбас-Україна» та «Крим-Україна».

12 лютого на базі Урядового контактного центру запрацювала **гаряча лінія з питань освіти для мешканців тимчасово окупованих територій і внутрішньо переміщених осіб**. Із 2014 року така лінія адмініструвалась Фондом «Відкрита політика» за підтримки ЮНІСЕФ. На початку 2019 року номер гарячої лінії був переданий на баланс УКЦ. Першочерговою необхідністю є запуск інформаційної кампанії (МОН спільно з МКМС, МінВет і Фондом «Відкрита політика»), і проведення тренінгів для консультантів УКЦ (МОН спільно з Фондом «Відкрита політика»). На перехідний період (2020 рік) проект USAID «Демократичне врядування у Східній Україні» підтримує запуск гарячої лінії (інформкампанія, тренінги та закупівля технічного обладнання). Наразі тривають переговори з донором (стадія погодження).

Вперше за тривалий період було виділено 27,75 млн. грн. на оновлення 79 кабінетів та лабораторій у 35 закладах вищої освіти для фахівців природничих та педагогічних спеціальностей. Внаслідок оновлення лабораторій та аудиторій здобувачі вищої освіти педагогічних спеціальностей мають доступ до сучасних навчальних кабінетів.

Довідково: оновлено 27 кабінетів фізики (виділено 11,7 млн. грн.), 23 кабінети хімії (виділено 6,9 млн. грн.) та 29 кабінетів біології (виділено 8,4 млн. грн.) у таких закладах вищої освіти як Вінницький державний педагогічний університет ім. Михайла Коцюбинського (оновлення кабінетів/лабораторій фізики, хімії, біології, 1,05 млн. грн.), Центральноукраїнський державний педагогічний

університет ім. В. Винниченка (оновлення кабінетів/лабораторій фізики, хімії, біології, 1,05 млн. грн.), Дрогобицький державний педагогічний університет ім. Франка (оновлення кабінетів/лабораторій фізики, хімії, біології, 1,05 млн. грн.), Уманський державний педагогічний університет ім. Павла Тичини (оновлення кабінетів/лабораторій фізики, хімії, біології, 1,05 млн. грн.), Бердянський державний педагогічний університет (осучаснення фізичної лабораторії, 0,45 млн. грн.) та інші.

Також заклади вищої освіти отримали 421,9 млн. грн. на капітальні видатки. Зокрема завершено будівництво нового навчального корпусу та реконструйовано гуртожиток Національного університету "Острозька академія" (10 млн. грн.), реконструйовано аварійну будівлю для створення учбового корпусу, завершено будівництво науково-виробничого корпусу Сумського державного університету (15 млн. грн.), а також відбулись капітальні ремонти, проєктні роботи в Університеті митної справи та фінансів (15 млн. грн.), Білоцерківському національному аграрному університеті (13 млн. грн.), Київському національному університеті будівництва і архітектури (7,4 млн. грн.), Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка" (9,8 млн. грн.), Львівському національному університеті ім. Івана Франка (18,7 млн. грн.) та інших закладах. Завдяки цьому здобувачі мають можливість навчатися та проживати в оновлених комфортних будівлях, а студенти природничих та педагогічних спеціальностей мають доступ до сучасних навчальних кабінетів та лабораторій.

На досягнення цілі 2:

Верховною Радою України прийнято Закон України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення освітньої діяльності у сфері вищої освіти" (№ 392-IX від 18 грудня 2019 р.), який передбачає зміни відразу за кількома напрямками: дерегуляція ліцензування, відхід від дипломів державного зразка та обов'язкова акредитація освітніх програм, запровадження дуальної форми здобуття вищої освіти, ширші можливості для міждисциплінарних програм, ключові показники ефективності для контрактів з ректорами, розширення простору для застосування технологій ЗНО, можливість (не обов'язок) використання мотиваційного листа при вступі, розширення доступу для вступників з окупованих територій та інші важливі зміни.

На досягнення цілі 3:

Розпочато пілотний проєкт із дуальної освіти у закладах фахової передвищої та вищої освіти. Протягом 4 років у 44 закладах фахової передвищої та вищої освіти буде втілюватись експеримент із впро-

вадження дуальної освіти, тобто студенти отримуватимуть теоретичну підготовку в закладі освіти і водночас проходитимуть навчання на підприємствах, або в установах чи організаціях обсягом до 70% часу програми.

На досягнення цілі 4:

Видано наказ МОН від 30.10.2019 №1350 «Про затвердження Умов прийому на навчання до закладів фахової передвищої освіти України в 2020 році», зареєстрований у Міністерстві юстиції 17 січня 2020 року (набуває чинності 31.01.2020), яким визначено право осіб повторно здобувати фахову передвищу освіту за бюджетні кошти.

► ПОДАЛЬШІ ЗАПЛАНОВАНІ ДІЇ:

- Подальша імплементація формули фінансування закладів вищої освіти за результатами їх діяльності (включно із моніторингом зайнятості випускників).
- Реалізація фінансової автономії закладами вищої освіти.
- Дерегуляція ліцензійних умов та запровадження електронного ліцензування діяльності у сфері вищої освіти.
- Зміна підходів до управління університетами (ключові показники ефективності для керівників, наглядові ради в системі управління закладами вищої освіти, управлінська автономія закладів вищої освіти, антикризовий менеджмент, кадровий резерв).
- Розвиток освіти дорослих.

Фінансування сфери (2020 у порівнянні з 2019)

Бюджет сфери (в бюджеті МОН) у 2020 році становить 25,1 млрд гривень.

Задля підвищення ефективності використання наявного фінансового ресурсу з 2020 року запроваджено формульний розподіл видатків державного бюджету на вищу освіту між закладами вищої освіти. (постанова КМУ від 24.12.2019 №1146 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1146-2019-%DO%BF#n18>). Під дію Формули підпали видатки за бюджетною програмою 2201160 “Підготовка кадрів закладами вищої освіти та забезпечення діяльності їх баз практики” (фінансування діяльності КНУ імені Тараса Шевченка за формульним розподілом розпочнеться з 1 січня 2021 року). Видатки за бюджетною програмою 2201160 на 2020 рік зменшено у порівнянні з 2019 роком у зв’язку із виокремленням окремої бюджетної програми 2201420 «Підготовка кадрів закладами фахової передвищої освіти», що становить 3,8 млрд гривень.

Для прозорого розподілу видатків розвитку між заклади вищої освіти у 2020 році виокремлено бюджетну програму 2201140 «Фонд розвитку закладів вищої освіти», що склала 250,0 млн гривень. Вказані кошти планується спрямувати на:

- Забезпечення технічних протипожежних заходів (не менше 25%);
- Створення та оновлення лабораторій ЗВО, що здійснюють підготовку майбутніх учителів (не менше 15%);
- Створення та оновлення лабораторій закладів вищої освіти, що здійснюють підготовку фахівців за спеціальностями галузей Біологія, Природничі науки, Механічна інженерія, Електрична інженерія у розмірі (не менше 15%);
- Заклади вищої освіти, до яких були приєднані інші заклади, або утворені внаслідок злиття закладів освіти (не більше 45%);
- Здійснення закладами вищої освіти невідкладних аварійних ремонтно-відновлювальних робіт (не більше 20%).

5. Наука, що стимулює соціально-економічний розвиток

(Юрій Полюхович, перший заступник Міністра;
Зоя Петренко, т.в.о. ген.директора)

► ПРОБЛЕМАТИКА У СФЕРІ:

Українська наука продукує результати, що в своїй більшості не відповідають потребам держави та світовому рівню. Обмежена можливість українських вчених реалізовувати власні ідеї та долучатись до розв'язання важливих економічних і суспільних проблем.

Причина 1 — Можливості залучення українських вчених до участі у міжнародних програмах досліджень та міжнародних дослідницьких інфраструктурах є недостатніми та не відповідають реальній спроможності науковців

Причина 2 — Система управління та оплати праці у державному секторі досліджень і розробок є надто консервативними, що не дає можливості оперативного адаптувати дослідницьку інфраструктуру до актуальних потреб розвитку науки і техніки та стимулювати вчених до продуктивної роботи та професійного розвитку.

Причина 3 — Бюджетне фінансування науки побудовано на домінуванні одностороннього відомчого фінансування. Грантове фінансування практично відсутнє. Переважна більшість вчених мають обмежені можливості залучення альтернативних джерел фінансування через надлишкову фінансову регуляцію та бюрократизацію супроводу наукових досліджень і розробок у наукових установах та закладах вищої освіти державної форми власності.

Причина 4 — Обмеженість можливостей для кар'єрного та професійного зростання для молодих вчених через консервативну кадрову політику в системі державних наукових установ. Недостатність спеціальних програм підтримки досліджень і розробок та стимулювання академічної мобільності молодих вчених.

Причина 5 — Українська наука не орієнтована на вирішення нагальних актуальних економічних і соціальних проблем країни через всеохоплення законодавчо визначених пріоритетів та відсутність механізмів чіткої орієнтації бюджетної фінансової підтримки науки на забезпечення конкретних та актуальних потреб розвитку країни.

Кінцева мета державної політики: вчені, які працюють в Україні, мають належні умови для професійного розвитку, інтегровані у світовий науковий простір та конкурентноздатні в ньому.

Стратегічні цілі:

1. Вчені інтегровані до європейського та світового дослідницького просторів, мають можливість доступу до провідних світових дослідницьких інфраструктур, фінансових джерел для реалізації права академічної мобільності та мотивовані до участі у міжнародному науково-технічному співробітництві.
2. Вчені мають достойний рівень оплати праці та доступ до дослідницької інфраструктури, яка дає можливість проводити дослідження на високому якісному рівні.
3. Вчені мають доступ до багатоканального фінансування наукових досліджень, яке розподіляється за прозорими процедурами.
4. Для молодих вчених запроваджено спеціальні програми для стимулювання продовження наукової кар'єри.
5. Суспільство сприймає українську науку як реальне джерело економічного розвитку та добробуту населення, має можливість оцінити ефективність витрачання бюджетних коштів на науку. Псевдонаука не толерується у жодному її прояві.

Показники ефективності:

- Кількість публікацій та кількість цитувань українських вчених у журналах, які індексуються провідними міжнародними наукометричними базами даних;
- Зростання частки грантового фінансування в загальному обсязі фінансування наукових досліджень та розробок;
- Зростання питомої ваги видатків на фінансування наукових проєктів, грантових та стипендіальних програм для молодих вчених у загальному обсязі видатків державного бюджету на науку.

Статус виконання (основні результати, ключові досягнення, продукти)

► ЩО ЗРОБЛЕНО?

На досягнення цілі 1:

Зменшено бюрократичні процедури для вчених, зокрема скасовано застарілі норми щодо обов'язкового погодження міжнародних відряджень з МОН, а також скасовано обмеження щодо збільшення штатної чисельності працівників підпорядкованих установ (постанова Кабінету Міністрів України від 23 жовтня 2019 р. № 930).

Створено нормативну базу щодо запуску нового конкурсу для українських науковців – за рахунок коштів допомоги, яку ЄС надав Україні

за програмою “Горизонт 2020” (7 млн. євро) (постанова Кабінету Міністрів України від 20 листопада 2019 р. № 971). Старт першого конкурсу планується на весну 2020 року. За його підсумками вчені зможуть отримати кошти на дослідження та розвиток інфраструктури.

Здійснюється розроблення робочою групою Концепції розвитку дослідницької інфраструктури.

Тривають переговори з трьома дослідницькими інфраструктурами ЄС на предмет приєднання України:

1) Консорціум Danubius ERIC знаходиться у стадії імплементації. Після затвердження проєкту Статуту зазначеного консорціуму ЄК, МОН розробить та подасть на узгодження проєкт акту щодо приєднання до зазначеної інфраструктури.

2) EPTRI: готуються відповідні документи про входження даної інфраструктури до дорожньої карти ESFRI. Україна має голос у керівному органі — Генеральній Асамблеї. Також, відповідно до внутрішніх процедур, МОН надало керівникам проєкту лист щодо підтримки проєкту.

3) EMBRC — вже створений консорціум. МОН отримало умови членства, здійснено переклад статуту державною мовою та готується пакет документів до Міністерства юстиції України з метою визначення внутрішньодержавних процедур набуття членства.

На досягнення цілі 2:

У 2019 році створено 13 центрів колективного користування науковим обладнанням у закладах вищої освіти (у 2018 році – 9 центрів), 6 з яких вже розпочали свою роботу. У центрах сконцентроване найкраще сучасне наукове обладнання за певним напрямом, працювати на якому можуть вчені з різних університетів, а також наукових установ. На даний час у закладах вищої освіти відкрито 15 таких центрів.

У листопаді 2019 року завершено атестацію 176 наукових установ за новими правилами – єдиними прозорими критеріями та долученням незалежних експертів. Найвищу категорію одержала 31 установа.

Розроблено зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 р. №639 “Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для підтримки пріоритетних напрямів наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок у закладах вищої освіти” та надіслано на погодження до Мінфіну, Мінекономіки та Наукового комітету Національної ради України з питань розвитку науки і технологій.

На досягнення цілі 3:

Завершено всі процедури для запуску Національного фонду досліджень України — призначено голову та виконавчого директора Національного фонду досліджень, а також затверджено порядки формування та використання коштів фонду та конкурсного відбору й фінансування проєктів (постанови Кабінету Міністрів України від 4 грудня 2019 р. № 1007 та від 27 грудня 2019 р. № 1170). У державному бюджеті на 2020 рік для забезпечення діяльності Національного фонду досліджень та надання ним грантової підтримки наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок закладено понад 525 млн. гривень. Таким чином у 2020 році частка грантового фінансування в загальному обсязі фінансування наукових досліджень та розробок становить 4,95%, що на 2,15% більше, ніж у 2019 році.

На досягнення цілі 4:

Збільшено бюджет конкурсу молодих вчених у понад 8 разів — до 100 млн. гривень. Завдяки цьому у 2020 році МОН профінансує 199 наукові проєкти молодих вчених — 152 перехідні з минулих років та 47 нових. Таким чином, у 2020 році на підтримку молодих вчених буде спрямовано близько 144 млн. гривень.

Розроблено зміни до указів Президента України від 24.12.2002 № 1210 «Про затвердження Положення про порядок надання грантів Президента України для підтримки наукових досліджень молодих учених» та від 17.06.2009 № 446 «Про Положення про щорічні гранти Президента України докторам наук для здійснення наукових досліджень» та надіслано на погодження до заінтересованих органів.

На досягнення цілі 5:

Запущено новий пошуковий сервіс для науковців – Open Ukrainian Citation Index. Від інших подібних сервісів OUCI відрізняється тим, що він є повністю некомерційним, тобто доступ до нього безкоштовний та відкритий для всіх. Водночас наповнення бази відбувається за прозорими принципами і вона має зрозумілий механізм захисту від маніпуляцій з цитуваннями. Він допомагає шукати наукові документи та аналізувати цитування вчених.

OUCI є першим елементом майбутньої Національної електронної науково-інформаційної системи.

Розроблено проєкт Стратегії комунікацій у сфері науки на 2020 рік та проєкт плану заходів з проведення інформаційної кампанії щодо популяризації науки.

Стартувала інформаційна кампанія «Український полярник», що є складовою загальної інфокампанії.

З 3 січня 2020 року усі наукові установи та заклади вищої освіти державної та комунальної форм власності отримали доступ до реферативних баз Scopus, Web of Science Core Collection та повнотекстової бази — Springer Nature.

▶ ПОДАЛЬШІ ЗАПЛАНОВАНІ ДІЇ:

- Приєднання України до рамкової програми «Горизонт Європа» (Horizon Europe) та розширення співпраці з Європейським Союзом у сфері науки та інновацій.
- Затвердження концепції державної політики розвитку дослідницької інфраструктури, формування національної дорожньої карти дослідницьких інфраструктур.
- Здійснення інвентаризації інноваційної інфраструктури у закладах вищої освіти і наукових установах та визначення нових механізмів її функціонування.
- Забезпечення фінансової підтримки пріоритетних напрямів наукових досліджень закладів вищої освіти за результатами їх державної атестації.
- Проведення Національним фондом досліджень конкурсів для надання грантової підтримки.
- Скасування оподаткування іноземних грантів на проведення наукових досліджень і розробок.
- Розширення обсягів фінансування та диверсифікація інструментів підтримки молодих вчених (грантових, стипендіальних програм тощо) та забезпечення переходу до державної підтримки молодих вчених на основі застосування критерію ідентифікації за етапами розвитку наукової кар'єри.
- Розроблення та затвердження нової системи пріоритетних напрямів розвитку науки та інновацій, що орієнтована на досягнення Цілей сталого розвитку.
- Проведення інформаційних заходів щодо популяризації науки, заохочення до обрання молоддю професії науковця та щодо дотримання принципів академічної доброчесності.
- Продовження робіт зі створення Національної електронної науково-інформаційної системи, що міститиме профілі всіх українських вчених та комплексну систему порівнюваних результативних показників.

Фінансування сфери (2020 у порівнянні з 2019)

Бюджет сфери (у бюджеті МОН) на 2020 рік складає 2,3 млрд гривень. У 2020 році порівняно з 2019 роком у 8 разів збільшено бюджет конкурсу молодих вчених — до 100 млн гривень.

Підвищено розмір стипендій:

- стипендії Президента для молодих вчених збільшено з 2305,2 грн/міс до 6021 грн/міс;
- стипендії Уряду для молодих вчених збільшено з 1921 грн/міс до 4014/міс.

В понад 10 разів збільшено розмір винагороди, яку винахідники мають отримувати за впровадження їхніх розробок у реальному секторі економіки.

У 2019 році проведено першу частину масштабної модернізації української антарктичної станції «Академік Вернадський» (вперше з часів передачі станції Україні (1996 рік), на що спрямовано 35 млн гривень. Для завершення масштабної модернізації станції «Академік Вернадський» у 2020 році буде виділено 27 млн грн.

Для базового фінансування науки у ЗВО за результатами атестації у 2020 році передбачено в 4 рази більше коштів ніж у 2019 році (у 2020 році - 400 млн грн, у 2019 - 100 млн грн).

Грантове фінансування, що буде здійснюватися через Національний фонд досліджень, зросло в 2 рази до 526 млн грн у 2020 році.

6. Розвиток інновацій

(Юрій Полюхович, перший заступник Міністра;
Зоя Петренко, т.в.о. ген.директора)

► ПРОБЛЕМАТИКА В СФЕРІ

Проблемами у сфері інноваційної діяльності є:

- Відсутність ефективної моделі державної підтримки розвитку інновацій та інноваційного бізнесу та вплив висококваліфікованих кадрів у всіх сферах діяльності;
- Низький рівень комерціалізації результатів науково-технічних (експериментальних) розробок та трансферу технологій;
- Брак знань та навичок для здійснення інноваційної діяльності;
- Відсутність моделі ефективної державної підтримки розвитку інновацій та інноваційного бізнесу та вплив висококваліфікованих кадрів у всіх сферах діяльності;
- Обмежений доступ до фінансування на ранніх стадіях розвитку інновацій;
- Низький рівень взаємозв'язку між бізнесом, закладами вищої освіти та науковими установами.

Кінцева мета державної політики: Інноватори (науковці, вчені, винахідники тощо) створюють та впроваджують (комерціалізують) власні розробки.

Стратегічні цілі державної політики:

- Інноватори мають доступ до фінансових ресурсів для створення та впровадження (комерціалізації) власних розробок;
- Інфраструктура забезпечує сприятливі умови для створення та впровадження (комерціалізації) розробок інноваторами;
- Рівень розвитку людського капіталу та підприємницька культура сприяють створенню та впровадженню (комерціалізації) розробок інноваторами.

Показники ефективності:

- Зростання частки реалізованої інноваційної продукції в загальному обсязі реалізованої промислової продукції;
- Зростання частки інноваційних підприємств в загальній кількості підприємств;
- Підвищення місця України в рейтингах — Global Innovation Index та

Global Competitiveness Index;

- Збільшення обсягу фінансування інноваційної діяльності по відношенню до ВВП.

Статус виконання (основні результати, ключові досягнення, продукти)

▶ **ЩО ЗРОБЛЕНО?**

Здійснено заходи щодо стимулювання винахідників та інноваторів до налагодження комунікації з потенційними інвесторами та пошуку можливостей застосування створених за бюджетні кошти технологій у реальному секторі економіки. З прийняттям постанови Кабінету Міністрів України від 4 грудня 2019 р. № 1030 мінімальна ставка винагороди для авторів технологій має бути не меншою, ніж 20% коштів, отриманих за договорами про трансфер технологій, а мінімальна ставка винагороди для осіб, які здійснюють фахове супроводження трансферу технологій — не меншою 2% коштів, отриманих за договорами про трансфер технологій (раніше мінімальні ставки сукупної винагороди авторам технологій і особам, які здійснюють їх трансфер, становили від 0,5% до 3% коштів, отриманих за договорами про трансфер технологій).

Підготовлено зміни до законодавства щодо активізації діяльності наукових парків та удосконалення механізмів трансферу технологій:

- Розроблено проєкт Закону України “Про внесення змін до деяких законів України щодо активізації діяльності наукових парків”, яким передбачається спрощення процедури створення наукового парку, запровадження механізмів підтримки діяльності, розширення переліку джерел фінансування наукового парку. Прийняття Закону сприятиме перетворенню наукових парків в ефективний елемент інноваційної інфраструктури, який допомагатиме фахівцям закладів вищої освіти та наукових установ комерціалізувати результати наукових досліджень та розробок, перетворювати інноваційні ідеї в кінцевий продукт;
- Розроблено проєкт Закону України “Про внесення змін до деяких законів України щодо стимулювання діяльності у сфері трансферу технологій”, яким передбачається внести зміни до законодавства в частині надання державної підтримки патентуванню інтелектуальної власності українських інноваторів за кордоном на умовах співфінансування та запровадження інноваційного ваучера на фінансування робіт, спрямованих на трансфер та комерціалізацію технологій та/або її складових.

Оновлено перелік критичних технологій з метою технологічного оновлення і зростання конкурентоспроможності у сфері виробництва озброєння та військової техніки. Це дозволить модернізувати наявне озброєння та поліпшити його тактико-технічні характеристики, а також надасть військовослужбовцям ефективні новітні засоби захисту та відновлення організму у польових та стаціонарних умовах (розпорядження Кабінету Міністрів України «Про внесення змін у додатки 1 і 2 до розпорядження КМУ від 30 серпня 2017 р. № 600-р» від 24.12.2019 № 1358-р).

Спільно з Мінекономіки та Мінцифри проведено опитування серед підприємців, власників бізнесу, менеджерів компаній з метою аналізу технологічних потреб ринку та запиту підприємницького середовища на впровадження технологій та розробок, створених українськими вченими та дослідниками. Проводиться аналіз отриманих в ході опитування відповідей, за результатами якого буде сформовано перелік затребуваних підприємствами напрямів прикладних досліджень і розробок, з урахуванням яких будуть формуватися переліки пріоритетних напрямів діяльності у сферах наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності в Україні.

► ПОДАЛЬШІ ЗАПЛАНОВАНІ ДІЇ:

- Формування переліку потенційно готових до впровадження розробок, створених за бюджетні кошти.
- Запровадження закордонного патентування за бюджетні кошти.
- Запровадження інноваційного ваучеру.
- Забезпечення доступу до міжнародних грантових фондів щодо підтримки інновацій та баз даних.
- Стимулювання інноваційної діяльності бюджетних установ.
- Здійснення інвентаризації наявної інноваційної інфраструктури у закладах вищої освіти, наукових установах;
- Забезпечення функціонування пілотних регіональних центрів трансферу технологій.
- Запуск онлайнплатформи для комунікації між учасниками інноваційного процесу.
- Проведення заходів, спрямованих на підвищення рівня знань щодо інноваційної діяльності та розвитку інноваційної культури.

III. ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ ТА МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ

Участь в міжнародних освітніх дослідженнях

2016 року Україна приєдналась до програми міжнародного оцінювання учнів PISA (Programme for International Student Assessment), що проводиться під егідою Організації економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР). 2018 року відбувся основний цикл PISA. З метою відслідковування прогресу учнів використовувати знання й уміння, отримані в школі, за можливих життєвих труднощів і викликів, співставлення результатів України на міжнародному рівні укладено угоду про участь України і наступному циклі дослідження PISA-2021. Доцільним є продовження участі у дослідженні PISA і надалі - у 2024 році.

Зважаючи на реалізацію реформи НУШ, необхідним є порівняння навчальних досягнень після початкової школи, тому запланована участь у дослідженні TIMSS-2023 (Trends in International Mathematics and Science Study), яке вивчає навчальні досягнення у сфері математики й природничо-наукових дисциплін учнів 4-х класів.

Гендерна рівність і недискримінація в сфері освіти

Нормативно-правові акти, якими визначені зобов'язання МОН у галузі гендерної рівності:

- Державна соціальна програма забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2021 року, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 11 квітня 2018 року № 273;
- Національний план дій з виконання рекомендацій, викладених у заключних зауваженнях Комітету ООН з ліквідації дискримінації щодо жінок до восьмої періодичної доповіді України про виконання Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок на період до 2021 року, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 05 вересня 2018 року № 634-р;
- Національний план дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 "Жінки, мир, безпека" на період до 2020 року, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 05 вересня 2018 року № 637-р (зі змінами).

На виконання заходів, визначених вищевказаними актами, **робочою групою МОН з питань політики гендерної рівності та про-**

тидії дискримінації у сфері освіти розроблений проєкт Стратегії «Освіта: гендерний вимір 2030», який підготовлено для погодження з заінтересованими ЦОБВ.

Також розроблений проєкт Плану заходів МОН на виконання Національного плану дій з виконання рекомендацій, викладених у заключних зауваженнях Комітету ООН з ліквідації дискримінації щодо жінок до восьмої періодичної доповіді України про виконання Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок на період до 2021 року.

ІНІЦІАТИВИ:

Партнерство Біарріц. У грудні 2019 року перша леді Олена Зеленська ініціювала приєднання України до міжнародного «Партнерства Біарріц задля гендерної рівності», започаткованого країнами G7 25 серпня 2019 року, і звернулась із відповідним закликом до Президента та Кабінету міністрів України. Здійснити процес приєднання було уповноважено віцепрем'єр-міністра з питань європейської та євроатлантичної інтеграції, який під час зустрічі із генеральним секретарем Глобального форуму ООН «Покоління рівності» передав листа про наміри України приєднатись до Партнерства Біарріц.

Відповідно до бачення Партнерства Біарріц, задля досягнення гендерної рівності, Україна приймає зобов'язання вдосконалити законодавство та чинні політичні норми за чотирма основними напрямками, **зокрема в напрямку «освіта»**. МОН брало участь у розробці плану заходів на приєднання до цього Партнерства, і буде відповідальним за реалізацію визначених заходів по освіті. Проєкт документа про приєднання до партнерства очікується з Офісу віцепрем'єр-міністра з питань європейської та євроатлантичної інтеграції для офіційного погодження.

Конвенція проти дискримінації в освіті (CADE, 1960). Рекомендації Консультативної ради з питань гендерної рівності «Партнерства Біарріц» щодо просування гендерної рівності та розширення прав та можливостей дівчат та жінок передбачають ратифікацію або приєднання країн-учасниць Партнерства до пакету основних понад десяти міжнародних законодавчих інструментів. Серед них, країнам учасницям «Партнерства Біарріц» рекомендовано ратифікувати важливий міжнародний документ, **Конвенцію проти дискримінації в освіті (CADE, 1960)**, прийняту Генеральною конференцією Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки та культури, Париж, Франція, 14 грудня 1960 р. **Наразі розглядається питання можливості ратифікації цієї Конвенції** (МОН, Офіс Урядової уповноваженої з питань гендерної політики, Офіс віцепрем'єр-міністра з питань європейської та євроатлантичної інтеграції).

Проекти, що реалізуються за підтримки міжнародних фінансових організацій

ПРОЄКТ «ВИЩА ОСВІТА УКРАЇНИ»

Координація проекту — заступник Міністра Максим Ярмистий.

Відповідальна особа в МОН — Юрій Матюшенко.

Проект передбачає співпрацю МОН з Європейським інвестиційним банком (далі — ЄІБ) та Північною екологічною фінансовою корпорацією (NEFCO) з метою надання університетам допомоги в проведенні заходів з покращення енергоефективності будівель – навчальних корпусів та гуртожитків.

Джерела фінансування проекту:

Джерело	Сума (млн євро)
Кредит ЄІБ — Закон України від 8 листопада 2017 року №2186-VIII	120,00
Інвестиційний грант Фонду Східноєвропейського партнерства з енергоефективності та довкілля (E5P) — надається ЄІБ, зараз в процесі ратифікація угоди ВР — законопроект №0034	10,00
Кошти NEFCO (Північна екологічна фінансова корпорація) — Закон України від 20 червня 2018 року №2467-VIII	30,00
ВСЬОГО	160,00

На першому Етапі 1 проекту будуть профінансовані проєктні пропозиції 7 університетів:

- Національний технічний університет «Львівська політехніка»;
- Полтавський національний технічний університет ім. Юрія Кондратюка;
- Чернігівський національний технологічний університет;
- Сумський державний університет;
- Національний педагогічний університет ім. М. Драгоманова;
- Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»;
- Вінницький національний технічний університет.

Ще 14 університетів відібрано для 2 етапу проєкту. До порядку використання коштів у 2019 році внесено відповідні зміни.

Технічним консультантом проєкту є Ramboll Danmark (фінансується ЄІБ), експерти якого надають в належному оформленні документів проєкту, зокрема щодо проведення закупівель. Закупівлі проєктно-конструкторських робіт та авторського нагляду за проєктами 6-ти університетів-учасників Етапу 1 розпочато, створено міжуніверситетський тендерний комітет, станом на 04.03.2020 цим комітетом підписано протокол, щодо створення короткого списку з 4 компаній (з 8 що подавали попередню пропозицію), яким буде надіслано запрошення подати технічні та фінансові пропозиції, після погодження МОН та ЄІБ тексту технічних вимог до учасників. План закупівель для Національного педагогічного університету ім. М. Драгоманова, який фінансуватиметься з коштів НЕФКО, подано 2 березня 2020 р. до МОН у новій редакції. Закупівлі для цього університету плануються у форматі «проєкт+роботи» - переможець закупівель буде відповідати як за проєктування, так і за проведення робіт.

Необхідно здійснити укладання угод про передачу коштів позики між МОН, Мінфіном та університетами-учасниками, тексти угод узгоджені всіма сторонами та підписано університетами, і в кінці лютого 2020 року передано на розгляд МОН із супровідними документами.

ПРОЄКТ «ФІНСЬКА ПІДТРИМКА РЕФОРМИ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ»

Координація проєкту — заступник Міністра Любомира Мандзій.

Відповідальна особа в МОН — Любов Щітка.

Фінський проєкт — це чотирирічна програма співпраці, яка стартувала в липні 2018 року, і до якої в кінці 2018 року долучився ЄС. Загальна підтримка в рамках проєкту складає 8 млн євро: внесок Фінляндії — 6 млн євро, фінансування ЄС — 2 млн євро.

Очікуваний довгостроковий вплив проєкту полягає у підвищенні якості освіти в Україні, а також в зміні сприйняття систему освіти громадянами України. Кошти ЄС спрямоватимуться на поліпшення викладання української мови як другої мови серед національних меншин згідно з Дорожньою картою імплементації Статті 7 Закону України «Про освіту».

Проєкт має загальнонаціональне охоплення, хоча підтримка вдосконалення навчання української мови зосереджена на Чернівецькій та Закарпатській областях.

Проект спрямований на досягнення результатів у трьох взаємопов'язаних кластерах:

- Підготовка вчителів — включає в себе підтримку підготовки вчителів 1-4 класів для реалізації компетентнісного навчального плану, а також розробку альтернативних систем професійного розвитку, включаючи он-лайн курси і систему наставництва та сертифікації.
- Популяризація освіти — підвищення обізнаності про реформу освіти, формування позитивного ставлення до освіти та вчителя.
- Освітнє середовище — розробка і використання електронної платформи для фахівців і учнів в галузі освіти, а також розроблення стандартів для директорів шкіл та виробництво навчальних матеріалів.

Додаткове фінансування ЄС повністю інтегроване в три початкових кластери на основі наскрізної підтримки розширення викладання української мови як державної мови серед національних меншин, включаючи підтримку підготовки вчителів, заохочення двомовності і багатомовності та розробку навчальних матеріалів. Крім того, інклюзивна освіта для всіх підтримується в якості початкового наскрізного елемента усіх трьох кластерів.

Очікується, що вплив проекту буде оцінюватися за трьома основними показниками:

- поліпшення суспільного сприйняття освіти;
- підвищення задоволеності роботою вчителів;
- підвищення рівня компетентності учнів.

ПРОГРАМА «EU4SKILLS: КРАЦІ НАВИЧКИ ДЛЯ СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ»

Координація проекту — заступник Міністра Петро Коржевський.

Відповідальна особа в МОН — Ірина Шумік.

Кошти в сумі 58 млн євро на реалізацію проекту «EU4Skills» надаються в рамках Угоди між Україною та Європейською Комісією від 17 грудня 2018 року (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_005-18), 35 млн з яких планується спрямувати безпосередньо на модернізацію інфраструктури, тобто будівництво, ремонти та обладнання.

Джерела фінансування проекту:

Джерело	Сума (млн євро)
Загальна сума внеску з бюджету ЄС	38,00
Співфінансування з боку Німеччини*	17,00
Співфінансування з боку Фінляндії	2,00
Співфінансування з боку Польщі	1,00
Загальна кошторисна вартість проєкту	58,00

* Примітка: Тривають перемовини з Урядом Німеччини про надання додаткового фінансування в розмірі 5 млн євро для реалізації цілей проєкту.

Очікуваними результатами реалізації проєкту є:

- Чітка політика — національні та регіональні стратегії та плани дій в області професійно-технічної освіти, які визначають бачення щодо довгострокових реформ у секторі та забезпечують можливість одержання кращих навичок для кращого працевлаштування у сучасній українській економіці;
- Збалансоване фінансування — запроваджений багатоканальний механізм фінансування сектора професійно-технічної освіти, що забезпечує зосередження та ефективність фінансових асигнувань;
- Вищий рівень якості — засновано та функціонує Національне агентство кваліфікацій. Національна рамка кваліфікацій (НРК) відповідає Європейській рамці кваліфікацій (ЕРК). Розроблено, схвалено та запроваджено 100 нових відповідних кваліфікацій;
- Покращення професійної орієнтації — створено комплексну та інституціоналізовану систему професійної орієнтації та кар'єрного розвитку. Система інформації про ринок праці (LMIS) оснащена відповідними методологіями та інструментами для забезпечення відповідності навичок потребам ринку праці на регіональному та національному рівнях.
- Модернізована інфраструктура — у пілотних регіонах створено низку багатофункціональних центрів професійної досконалості, як на базі реконструйованих будівель так і шляхом нового будівництва. Ці центри забезпечені необхідним навчальним обладнанням. Налагоджено функціональні і життєздатні структури управління центрами у тісній співпраці з приватним сектором.

ПРОЄКТ «ОФІС ПІДТРИМКИ І ВПРОВАДЖЕННЯ РЕФОРМ (RST)»

Координатор проєкту — заступник Міністра Любомира Мандзій.

Відповідальна особа в МОН — Любов Щітка.

У 2018 році МОН долучилося до проєкту створення Команд підтримки реформ (Reform Support Teams, RSTs). Проєкт реалізується за підтримки міжнародних донорів, Європейського банку реконструкції і розвитку (ЄБРР) та ЄС. Фінансування здійснюється за кошти Багатостороннього донорського фонду (MDA), який адмініструється ЄБРР, та наповнюється внесками Данії, Фінляндії, Франції, Німеччини, Італії, Японії, Нідерландів, Польщі, Швеції, Швейцарії, Сполученого Королівства, Сполучених Штатів Америки та Європейського Союзу (найбільшого донора).

Офіс підтримки і впровадження реформ МОН створений в березні 2019 року, підпорядковується Міністру освіти і науки, його діяльність координується заступником Міністра. Основними напрямками діяльності Офісу є підтримка впровадження реформи Нова українська школа та впровадження реформи професійної освіти.

Очікувані результати проєкту:

НУШ:

- Розроблення навчальних матеріалів для 3 і 4 класів початкової школи (на основі затвердженого державного стандарту початкової освіти);
- Розроблення державного стандарту, освітніх програма та навчальних матеріалів базової середньої освіти;
- Тренінги для тренерів НУШ, вчителів (2, 3 та 4 класи) та директорів пілотних шкіл;
- Експертна оцінка підручників, процедури конкурсу та видання підручників, вимоги та критерії якості підручників;
- Підготовка регулярних аналітичних звітів із реалізації НУШ для керівництва МОН.

Професійна освіта:

- Розроблення плану заходів до концепції реалізації державної політики у сфері професійної освіти «Сучасна професійна освіта»;
- Розроблення нормативно-правових актів про формування регіонального замовлення на підготовку кадрів, регіональні ради, забезпечення функціонування закладів професійної освіти, Центри професійної досконалості;

- Підготовка аналітичного звіту щодо поточної ситуації фінансування закладів професійної освіти та пропозиції про зміни системи фінансування;
- Підготовка концепції оптимізації мережі закладів професійної освіти, а також Центрів професійної досконалості;
- Розроблення методології освітніх стандартів та внутрішнього забезпечення якості освіти.

ПРОЄКТ СВІТОВОГО БАНКУ ЩОДО ПІДТРИМКИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ В УКРАЇНИ

Координація проєкту — заступник Міністра Єгор Стадний.

Відповідальні особи в МОН — Олександра Гусак, Олександр Смирнов.

МОН спільно зі Світовим Банком працює над розробленням змісту кредитного проєкту щодо підтримки підвищення якості вищої освіти в Україні (Ukraine Improving Higher Education for Results Project), загальною сумою 200 млн доларів США. Проєкт охоплює сферу вищої освіти (підвищення якості освіти, оптимізація мережі закладів вищої освіти, розвиток системи освітньої статистики і аналітики у сфері, навчання академічних менеджерів).

Очікуваними впливами від реалізації проєкту є зростання якості вищої освіти та відповідність підготовки здобувачів вищої освіти потребам ринку праці, економіки та суспільства, підвищення прозорості та довіри суспільства до системи вищої освіти, ефективності використання коштів в освітньому секторі.

Під час місії Світового банку у січні 2020 року було досягнуто домовленостей між МОН та Банком, що інструментом фінансування освітнього проєкту буде Investment Project Financing (IPF) з використанням Disbursement-linked Indicators (DLI) в пропорції 125 млн доларів США за механізмом IPF, 75 млн доларів США за механізмом DLI. 19.02.2020 проєктну пропозицію щодо ініціації інвестиційного проєкту подано до Міністерства фінансів України для проведення експертизи. Переговори з Банком щодо проєкту заплановані на початок травня 2020 року. Схвалення проєкту Радою Світового Банку заплановане на 23 червня 2020 року.

IV. ДОДАТКИ

ДОДАТОК 1

БЮДЖЕТ МОН НА 2020 РІК

Код	Найменування бюджетної програми	Загальний фонд, тис. грн	Спеціальний фонд, тис. грн	Разом, тис. грн
2200000	Міністерство освіти і науки України	30 630 956,1	13 972 159,6	44 603 115,7
2201000	Апарат Міністерства освіти і науки України	30 450 431,5	13 972 159,6	44 422 591,1
2201010	Загальне керівництво та управління у сфері освіти і науки	134 675,3	250,0	134 925,3
2201020	Забезпечення організації роботи Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, Національного агентства кваліфікацій, освітнього омбудсмена, державна атестація та акредитація закладів освіти	88 062,0	19 500,0	107 562,0
2201030	Забезпечення здобуття професійної (професійно-технічної) освіти за професіями загальнодержавного значення	200 000,0	0,0	200 000,0
2201040	Наукова і науково-технічна діяльність закладів вищої освіти та наукових установ	833 832,0	328 296,3	1 162 128,3
2201070	Фонд Президента України з підтримки освіти, науки та спорту	500 000,0	0,0	500 000,0
2201080	Державні премії, стипендії та гранти в галузі освіти, науки і техніки, стипендії переможцям міжнародних конкурсів	62 932,5	0,0	62 932,5
2201100	Надання освіти закладами загальної середньої освіти державної форми власності	192 000,0	5 615,0	197 615,0

2201120	Забезпечення діяльності Національного центру «Мала академія наук України», надання позашкільної освіти державними закладами позашкільної освіти, заходи з позашкільної роботи	231 587,0	6 233,7	237 820,7
2201130	Забезпечення здобуття професійної (професійно-технічної) освіти у закладах освіти соціальної реабілітації та адаптації державної форми власності, методичне забезпечення закладів професійної (професійно-технічної) освіти	220 000,0	5 088,2	225 088,2
2201140	Фонд розвитку закладів вищої освіти	250 000,0	0,0	250 000,0
2201160	Підготовка кадрів закладами вищої освіти та забезпечення діяльності їх баз практики	16 260 224,3	11 633 310,1	27 893 534,4
2201170	Здійснення методичного та аналітичного забезпечення діяльності закладів освіти	100 757,4	5 383,5	106 140,9
2201180	Проведення всеукраїнських та міжнародних олімпіад у сфері освіти, всеукраїнського конкурсу «Учитель року»	10 099,2	0,0	10 099,2
2201190	Виплата академічних стипендій студентам (курсантам), аспірантам, докторантам закладів фахової передвищої та вищої освіти	3 514 351,0	0,0	3 514 351,0
2201200	Пільговий проїзд студентів закладів фахової передвищої та вищої освіти і учнів закладів професійної (професійно-технічної) освіти у залізничному, автомобільному та водному транспорті	18 000,0	0,0	18 000,0
2201220	Реалізація державного інвестиційного проєкту «Створення Міжнародного центру підготовки пілотів на базі Національного авіаційного університету»	68 000,0	0,0	68 000,0

2201240	Реалізація державного інвестиційного проєкту "Реставрація староакадемічного корпусу ансамблю Братського монастиря по вул. Г. Сковороди, 2 у Подільському районі м. Києва"	10 000,0	0,0	10 000,0
2201250	Підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників, керівних працівників і спеціалістів харчової, переробної промисловості та агропромислового комплексу, медичних та фармацевтичних кадрів	38 589,7	18 724,2	57 313,9
2201260	Загальнодержавні заходи у сфері освіти	747 573,3	0,0	747 573,3
2201280	Підготовка кадрів Київським національним університетом імені Тараса Шевченка	1 125 920,1	595 000,0	1 720 920,1
2201300	Забезпечення діяльності Національного фонду досліджень, грантова підтримка наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок	525 533,3	0,0	525 533,3
2201310	Фізична і спортивна підготовка учнівської та студентської молоді	172 000,0	5 584,7	177 584,7
2201380	Виконання зобов'язань України у сфері міжнародного науково-технічного та освітнього співробітництва	87 000,0	0,0	87 000,0
2201390	Підтримка пріоритетних напрямів наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок у закладах вищої освіти	400 000,0	0,0	400 000,0
2201410	Наукова і науково-технічна діяльність на антарктичній станції «Академік Вернадський»	143 408,2	75,0	143 483,2
2201420	Підготовка кадрів закладами фахової передвищої освіти	3 842 837,8	1 026 230,0	4 869 067,8

2201470	Здійснення зовнішнього оцінювання та моніторинг якості освіти Українським центром оцінювання якості освіти та його регіональними підрозділами	313 792,5	40 120,6	353 913,1
2201570	Виконання зобов'язань України у Рамковій програмі Європейського Союзу з наукових досліджень та інновацій «Горизонт 2020»	257 181,0	129 248,3	386 429,3
2201610	Вища освіта, енергоефективність та сталий розвиток	0,0	153 500,0	153 500,0
2201840	Реалізація державного інвестиційного проєкту «Реставрація головного корпусу Львівського національного університету імені Івана Франка»	46 699,6	0,0	46 699,6
2201850	Реалізація державного інвестиційного проєкту «Будівництво Міжнародного центру зустрічей студентської молоді України та Республіки Польща»	55 375,3	0,0	55 375,3
2203000	Державна служба якості освіти	146 924,6	0,0	146 924,6
2203010	Керівництво та управління у сфері забезпечення якості освіти	139 619,9	0,0	139 619,9
2203020	Здійснення сертифікації педагогічних працівників, експертизи освітніх програм у сфері забезпечення якості освіти	7 304,7	0,0	7 304,7
2207000	Національна комісія зі стандартів державної мови	33 600,0	0,0	33 600,0
2207010	Керівництво та управління у сфері стандартів державної мови	33 600,0	0,0	33 600,0
2210000	Міністерство освіти і науки України (загальнодержавні видатки та кредитування)	84 971 323,8	2 000 000,0	86 971 323,8
2211000	Міністерство освіти і науки України (загальнодержавні видатки та кредитування)	84 971 323,8	2 000 000,0	86 971 323,8
2211190	Освітня субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам	77 533 320,8	0,0	77 533 320,8

2211190	Освітня субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам	77 533 320,8	0,0	77 533 320,8
2211210	Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на створення навчально-практичних центрів сучасної професійної (професійно-технічної) освіти	259 000,0	0,0	259 000,0
2211220	Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами	504 458,3	0,0	504 458,3
2211230	Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти «Нова українська школа»	1 421 334,9	0,0	1 421 334,9
2211260	Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію програми «Спроможна школа для кращих результатів»	1 500 000,0	2 000 000,0	3 500 000,0
2211270	Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на покращення соціального захисту окремих категорій педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти	3 753 209,8	0,0	3 753 209,8

ПЕРЕЛІК МІЖНАРОДНИХ ДОНОРІВ ТА ПАРТНЕРІВ

(станом на березень 2020 року)

Донор/партнер	Напрямок співпраці
Європейський Союз	<ol style="list-style-type: none"> 1. Програма Еразмус+ (2014–2020 рр.), що підтримує проекти співпраці, партнерства, заходи і мобільність у сфері освіти, професійної підготовки, молоді та спорту. 2. Підтримка участі України у Рамковій програмі Європейського Союзу з досліджень та інновацій «Горизонт 2020» 3. EU4Skills — програма підтримки модернізації професійної освіти 4. Програма «U-LEAD з Європою» 5. Підтримка ЄС переміщених закладів вищої освіти на Сході України 6. Підтримка реалізації Дорожньої карти імплементації Статті 7 Закону України «Про освіту»
Рада Європи	Зміцнення захисту національних меншин, включаючи ромів, і мов меншин в Україні в межах Плану дій Ради Європи для України на 2018-2021 роки
Європейський фонд освіти (ETF)	Підтримка реформ професійної (професійно-технічної) освіти
Європейський банк реконструкції і розвитку (ЄБРР)	Фінансування Офісу підтримки реформ МОН (Reform Support Team)
Європейський інвестиційний банк	Проєкт «Вища освіта України» з енергоефективності закладів вищої освіти
Світовий банк	Проєкт зміцнення науково обгрунтованої розробки державної політики на основі освітньої статистики та аналітики
НАТО (в рамках програми «Наука заради миру»)	Нові сенсорні матеріали та детектори для реєстрації тонізуючого випромінювання Розробка нових катодів для стабільних та безпечних літій-сірчаних акумуляторів

<p>Офіс Верховного комісара ОБСЄ у справах національних меншин</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Підтримка впровадження Всеукраїнського експерименту «Формування багатомовності дітей та учнів: прогресивні європейські ідеї в українському контексті» 2. Експертна підтримка діяльності Ради представників громадських об'єднань корінних народів, національних меншин України при Міністерстві освіти і науки України
<p>ЮНІСЕФ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Підтримка збору та аналізу даних освітніх вимірювань (PISA, HBSC, SCORE) 2. Забезпечення доступу до освіти в умовах конфлікту 3. Підтримка інклюзивної освіти 4. Розвиток потенціалу співробітників дошкільних навчальних закладів та батьків щодо запровадження дружнього до дитини підходу 5. Створення безпечного сприятливого навчального середовища: навчання на основі життєвих навичок та моделювання «Безпечної школи»
<p>Австрійська Республіка (KulturKontakt)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Проєкт «Компетентності лідерства та менеджменту для розвитку якості в опорних школах». 2. Інклюзивна освіта в Одеській області
<p>Велика Британія (Британська Рада)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Програма розвитку лідерського потенціалу університетів України 2. Рамка безперервного професійного розвитку вчителів 3. Проєкт «Шкільний вчитель нового покоління» 4. Нова система акредитації як засіб забезпечення якості та подолання корупції у вищій освіті
<p>Королівство Данія, The LEGO Foundation</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Проєкт «Сприяння освіті» з розвитку компетентностей, необхідних для навчання протягом життя, розвиток педагога-фасилітатора; 2. Забезпечення перших класів усіх шкіл України наборами LEGO
<p>Естонська Республіка (Фонд Innove)</p>	<p>Проєкт «Підтримка діяльності українських шкіл та Міністерства освіти і науки у галузі багатомовної освіти» (завершився)</p>
<p>Держава Ізраїль</p>	<p>Програма MASHAV (підготовка кваліфікованих спеціалістів та передачі сучасних технологій)</p>

<p>Канада (EDGE) Програма Mitacs</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Розробка та впровадження Національної освітньої електронної платформи (E-platform) 2. Розробка системи забезпечення якості освіти: стандарти та процедура інституційного аудиту 3. Проєкт «Дерегуляція шкіл» 4. Mitacs — Дослідницькі стажування студентів за програмою Globalink Research Internship
<p>Литовська Республіка</p>	<p>Підтримка Авдіївської загальноосвітньої школи I-III ступенів №2 Авдіївської міської ради Донецької області (встановлення обладнання, будівництво спортивно-гравальних майданчиків, впровадження сучасних методик викладання)</p>
<p>ФРН (Гете-Інститут)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Сприяння розвитку професійної освіти в аграрних коледжах України 2. Початкова школа/ Пілотна мережа шкіл “Нова Українська школа” 3. Іспити у школах (офіційно визнані міжнародні сертифікати з німецької мови) 4. CLIL (предметно-мовне інтегроване навчання) 5. «Вчимося навчати німецької»/ Deutsch lehren lernen 6. Дуальна освіта (професійна освіта) 7. Підвищення кваліфікації в онлайн-форматі для вчителів німецької мови
<p>Німецьке товариство міжнародного співробітництва GIZ</p>	<p>Реформа з децентралізації (сфера освіти)</p>
<p>Королівство Норвегія (Європейський центр імені Вергеланда)</p>	<p>Програма підтримки освітніх реформ в Україні «Демократична школа: Підтримка освітніх реформ в Україні 2018-2021» (розвиток демократичних компетентностей та дигіталізація шкільної освіти, децентралізація та демократизація шкіл, підвищення якості освіти)</p>
<p>Польська Республіка (The Polish Development Cooperation Program Polish Aid)</p>	<p>Розробка стандартів для початкової школи (Завершився)</p>
<p>США (Агентство США з міжнародного розвитку USAID,</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. “Програма сприяння громадській активності «Долучайся!»” 2. Проєкт IREX “Вивчай та розрізняй: інфо-медійна грамотність” 3. Проєкт Корпусу миру “Викладання англійської як іноземної”

<p>Американські ради з міжнародної освіти American Councils,</p> <p>Ради міжнародних наукових досліджень та обмінів IREX,</p> <p>Програма наукових обмінів імені Фулбрайта,</p> <p>Корпус Миру США)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 4. Програма обміну майбутніх лідерів FLEX 5. Програма «Відкритий світ» 6. Формування академічної доброчесності у школі SAISS 7. Проєкт сприяння академічній доброчесності в Україні SAIUP 8. Альянс сприяння прозорому управлінню освітою в Україні (УТЕМА) 9. Програма реформування сектору юстиції «Нове правосуддя» 10. Програма наукових обмінів імені Фулбрайта
<p>Фінляндська Республіка</p>	<p>Проєкт «Фінська підтримка реформи української школи»</p>
<p>Посольство Франції (Французький інститут в Україні)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Зміцнення білінгвальної освіти 2. Популяризація французької мови та короткострокові поїздки до Франції (Літні культурно-пізнавальні поїздки до Франції для франкомовних учнів та студентів. Конкурси, дебати, всеукраїнські олімпіади з французької мови) 3. Надання навчальних матеріалів середнім та вищим навчальним закладам (Підручники, планшети, відеопроєктори) 4. Модернізація в системі вищої освіти (всеукраїнські та регіональні семінари на тему діяльнісного підходу) 5. Семінари у Франції або в регіоні для вчителів та викладачів французької мови 6. Франкомовний вчитель-методист (лекції у школах з білінгвальною освітою, на факультетах вищих навчальних закладів (Дніпро, Харків, Львів, Одеса, Рівне, Запоріжжя) 7. Підготовка вчителів в Україні за програмою PROFLE 8. Пілотний проєкт «НУШ»
<p>Чеська Республіка (Czech Development Agency)</p>	<p>Проєкт «Модернізація державної системи освіти 2»</p>
<p>Швейцарська Конфедерація</p>	<p>Проєкт «Розвиток громадянських компетентностей в Україні — DOCCU»</p>
<p>Королівство Швеція</p>	<p>Проєкт SKL International щодо впровадження шведсько-українського проєкту «Підтримка децентралізації в Україні»</p>

Японія	Програма КУСАНОНЕ (фінансова допомога для проєктів розвитку)
Міжнародний фонд «Відродження»	<ol style="list-style-type: none"> 1. Посилення інституційної спроможності Українського центру оцінювання якості освіти 2. Моніторинг виконання рекомендацій звіту Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) щодо доброчесності в системі освіти України 3. Теорія змін в освіті: вплив краудфандингу на розвиток громадянських компетенцій, творення інновацій та сталий розвиток 4. Підтримка впровадження інклюзивної освіти в Україні 5. Підтримка успішної та якісної імплементації інклюзивного навчання в школах через створення і розвиток розділу присвяченого інклюзивному навчанню на порталі Нова українська школа www.nus.org.ua
Google Україна	<ol style="list-style-type: none"> 1. Посібник із цифрового громадянства та безпеки «Обачність. Пильність. Захист. Ввічливість. Сміливість»; 2. Тренінги з цифрової грамотності та безпеки в Інтернеті для вчителів першого класу; 3. Проєкти з інклюзії
Майкрософт Україна	Підтримка проєктів з цифровізації освіти
Міжнародна неурядова організація «Врятуймо дітей» (Save the children)	Впровадження концепції Нова Українська Школа, підтримка і забезпечення функціонування закладів освіти під час військової агресії Росії, побудова дружнього для кожної дитини, незалежно від особливостей, середовища
Компанія Visa International Service Association	Розвиток підприємливості та підвищення фінансової грамотності у вчителів і здобувачів загальної середньої освіти

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

Київ-2020